

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-bivatálnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupan a bécsi cs. f. postahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny felvetetik's pontosan és jutányosan közöltek.

Folyó 2dik félévi (július-decemberi) teljes számú példányokkal szolgálhat még a szerkesztőség.

IO HALLAT. Magyar- és Erdélyország. (Kinevezések és előléptetések; az erdélyi országgyűlés f. eszt. sept. 15kén megnyitották; jöjünk a megye és centralisatióval tisztába III; m. közép-ponti vasút pest-váci részének megnyitása; mátramelléki botany; horvátországi dolgok; erdélyi ügyek; az állatkinzás elleni egyet javaslott alapszabály; szatmármegyei gazdasági egyesület; magyar gazdasági egyesület; budapesti napló.)
Amerika. (A texasi német gyarmat szerencsétlensége; Taylor tábornok hadtestének állása Mexicóban; Paredes békeajánlata's tetétele; elegy.)
Portugália. (A lissaboni békenyilatkozvány; a miguelisták elszaporodása's donna Maria elleni nyilatkozata; elegy.)
Spanyolország. (Politikai következtetések don Enrique infansnak a párisi udvar általi fogadtatásából.)
Anglia. (Udvarkör és tükös tanács a királynőnél; az ő miniszterleg elbozsáttatik's az új föleskettetik; elegy.)
Törökország. (Mehemed Ali a szultán által Konstantinápolyba hivatik látogatás végett; elegy.)
Ertesítő. Dunavizállás.

Magyar- és Erdélyország.

Az erdélyi országgyűlés megnyitása f. évi szeptember 15ére határozottatott. Cs. kir. felsége által, mely alkalmára kir. biztosul az újon kinevezett erdélyi katonai főparancsnok b. P u c h e r Antal nevezettelt ki. (Gegenwart.)
 Cs. sz. ap. kir. Főlsége Korizmi es Antal székesfehérvári kanonokot és kir. tábla praetelust sz. Endre Vissegrad melletti apátja ezimével diszesíteni, U r a y B Á l i n t o t a debreczeni kerületi tábla elnökét pedig „kir. tanácsos” címmel felruházni legkegy. méltóztatott.
 A nagybányai kir. főbányafelügyelőségi és kerületi bányászati irodánál újon létesített ideiglenes irnokságra D e d a Ferenc, ottani díjnok lón érdemesítve.
 A nmlgu magy. kir. udv. Kamra a Beszterozén megürrült kir. bányakamrai erdőőri állomásra H u s z á r János sz. andrási kir. bányakamrai erdőőrt; az Ungvárott megürrült erdőhivatali irnokságra pedig D o l i n a y László eddigi erdőkerültőt alkalmazta.
 Szabad k Pest városa Külkey Henrik urat Buda fővárosi tiszteletbeli polgárát a két város jótékony intézetei körül szerzett kitünő érdemei elismerésüül tiszteletbeli polgárai sorába iktatta's az erről szóló oklevelet neki kiadatta.

Jöjünk a megye és centralisatióval tisztába. III (Folyt.)

Centralisatióban, elmélet szerint, csak egy a hatalom's ez: a t ö r v é n y h o z á s. Az egész végrehajtás ezen hatalom alá van rendelve. A törvényhozó kamrákban leli fel a felelős minister minden törvényszegéséért a végítéletet: a király legfőbb megkegyelmezhet a halálra ítélt miniszternek. A törvények körében szabad csak mozognia a végrehajtásnak; tehát a törvényhozás akarját lehet egyedül jogosan követnie. Ekkép a törvényhozásnak merő eszköze, organuma a végrehajtó kormány. Eddig az elmélet alkotványos. — De már a törvényhozó test, a státushatalom ezen depositarius (noha a népnek csak egy hatvan milliomod részét tege is, mint Franciaországban), mégis egészen olly független, mintha maga a nemzetegyetem volna, olly független: mint a t h e n a e i r e s p u b l i c a ő s z e n n é p e volt. Sőt a nemzet tulajdonkép csak egy szenvedőleges nulla, melyhez a tevőleges egységet jog szerint csak a törvényhozó test képezheti. S e részben már többé az elmélet nem alkotványos. Lássuk példában. Legyen Belgiumnak egy ministere, nagy elme, szeplőtlen tiszta jellem: de egyszer hibázott, akaratlanul. A törvényhozás többsége leteszi, megbuktatja; a nemzet meg szeretné hagyni tárczája mellett, tudván: hogy nagy idő teltetik el, míg nála jobb, míg hozzá csak hasonló találkozik. Sajtő és nép szava világossá teszik a nemzetakaratot. De a törvényhozó test, tekintetét, méltóságát félti, —s jogához, a törvényhez hajszálragaszkodik (nagyban utánozván a velencei kalmárt.) A nemzet sok rosztól tart, ha emberét meg nem mentheti; tudja, hogy a ki utána következik, csak rosszabb lesz. Egy szóval, beáll az ugy nevezet s u m m a p o l i t i c a r a t i o (midőn mindenkor a nemzetnek kellene tulajdonkép határozni) s a t ö r v é n y o z á s mégis ahöz ragaszkodik inkább, a mi n e k i legdrágábbnak látszik: roszul értett méltóságához. S a nemzet végre is a kurtábbat húzza. — Mondottuk hogy e részben már többé az elmélet nem alkotványos.

Továbbá, a centralisatió elmélete szerint, sem maga a törvényhozó test, sem ennek bármely egyes tagja, mint illyen, nem is vétkezhetnek; bár meggyőződésükkel egészen ellenkező törvényjavaslatot pártoljanak is, ez fel sem tűnik: mert a codexben nincs vétkül felróva az, ha a törvényhozás többsége ildomosan megvesztegettetik's ekkép hoz törvényt. Azaz nincs vétkül felróva az, ha a végrehajtó hata-

lom a törvényhozó hatalmat maga alá igázza. Azt mondják, hogy ezt tünni kell, mert nem lehet rajta segíteni. — E részben az elmélet szinte nem alkotványos.

Ime, uraim, előtűnk fekszik a centralisatiónak legczégéresebb két körvonása: 1ször, a nemzet egyeteme jog szerint és elméletileg benne semmi, míg a törvényhozó test (a nemzetnek egy parányi izceskéje) mindenható, 2szor, noha a törvényhozó hatalom látszólag olly mindenható, azt még is a végrehajtó kormány igen könnyen szolgálójává teheti.

Mi elismerjük, hogy ha ezen elmélet épen az nem volna, mely a gyakorlat cselei által legkönnyebben felforgatható: akkor a centralisatió talán igen biztos alkotványforma leendne. De ezen elmélet olly szörzsal-finom, benne az egymást érintő két szélsőség miatt a szabadság és zsarnokság közti egyensúly a legkisebb csekélység által olly könnyen megháborítható, hogy már csak azért is lehetlen valódi alkotványos biztosságot nyujtania.

Az elmélet fennen hirdeti, mikép a törvényhozói többség szelleme's elveiből foly ki, mindig szükségképen a minister. De a gyakorlat 100 eset közül legalább 90szer megfordítja ezt, miszerint az lán a minister szelleme's elveiből t e r e m e l ő a többség. Ugy, hogy centralisatióban nem a többségnek van rendszerint: ministere, de e m e n n e k van többnyire többsége. És pedig nem azért van többsége, mintha elvrokonság volna közöttük, hanem mivel. no mivel már centralisatióban illyen a szokás, mai napiglan.

S honnan hát mind ezen sok rosz a centralisatióban? már megmondtuk: mivel a törvényhozó test föltétlenül minden felelőséggel — minden ellenőrséggel — kivül áll. No már erre is azt felelik a centralisták, hogy ez nemcsak nem hiba, sőt hogy ez épen a legeszszerűbb elméleti postulat. Mi pedig azt mondjuk „akkor, midőn a sajtő mellett, Székesfehérváron, a Rákosson, stb. az egész nemzet tömegesen egybegyűlhetett: ekkor egyszerű tökélye volt a magyar alkotványoknak is, hogy a törvényhozó test független volt, mert ekkép a nemzet maga volt független. De mihielyt magunk helyett mást küldünk törvényt alkotni, már természetesen láttuk, hogy küldötteinket minden ellenőrzés nélkül hagyni, egész üdvünket a legkisebb felelettel sem tartozó képviselőkre bizni, semmikép sem alkotványszerű. Ezen belátás szülte az utasítás-jogot.

És uraim, hát ti csakugyan azt kívánjátok, hogy egy nemzet törvényhozása független legyen a nemzet ellenőrségétől is? ekkor szerfelett roszszul értitek a függetlenségét, e tekintetben. Ezen nagy politikai tévedés az, a mi megint nagy részben a centralisatió elméletét szülte, mely szerint a képviselő restel a nemzet legvalódiobb közakarata által is megkötvé lenne. Igenis, ne legyen a törvényhozó hatalom sem egészen, sem tagjaiban függő a végrehajtó k o r m á n y tól, ez helyes; de ha a nemzetől sem függ a törvényhozás, vagy ha ebbeli függését kijátszhatja: akkor még egyszer, még ezerszer előállhat az ismértetes a s s e m b l é c o n s t i t u a n t e, mely önmagát hatalmazta fel, nemcsak az egész nemzetről, de a jó istenről is föltétlenül rendelkezni. Azon fogalom, uraim, mintha a törvényhozó hatalomnak még a nemzetől, ennek közakaratótól is függetlennek kellene lenni, vagy bármivő körülményekben üdvös volna, hogy legyen, — mondjuk, ezen fogalom: nyilvános p a r a d o x o n. Ez annyit, mintha mondanók: hogy az ember ne függjön saját érzelmeitől, saját esztétől. Hát mitől függ? Honnan bírja egy olly független törvényhozás a törvényhozói jogot? az i s t e n k e g y e l m é b ő l? vagy önmaga adta magának? avagy kapta a nemzetől szent örömenyeképen? s ha kapta, kaphatta e föltétlenül, észszerűen?

Két fő gonosz létezhetik egy alkotványos nemzet törvényhozásában: 1) ha nem olly törvényt alkot a törvényhozó hatalom, minőt a nemzet akar. De még nagyobb gonosz 2) ha egyenesen olly törvényt alkot, melyet a nemzet határozottan n e m a k a r t. Már pedig centralisatióban ezen mindkét gonosz szerfelett sokszor megesis és akármikor megeshetik. Még azt sem érheti el gyakran a nemzet, hogy legalább s e m m i n ő törvény ne hozassék: hanem meghozatik az, melyet a minister és többsége akart, minden korlát nélkül.

És legyen Franciaországban nem 200,000 választó, de terjedjen ki e jog a nemzet minden egyedeire kor-

látlanul's válaszsza az egész nemzet a maga törvényhozó testületét: mi lesz még ekkor is a centralisatió miatt a következés? felelet: ekkor már a törvényhozó test tisztán a nemzet képviselote leend; de mind e mellett a törvényhozás még sem lesz a n e m z e t - a k a r a t n ő k i n y o m a t a, legalább nem lesz mindenkor és szükségképen. Olly képtelenséggel jár az az önök ideálja.

S vajjon mikép igazolható ezek daczára a híres jelmondat: „tout p o u r le peuple, rien p a r le peuple?” — Tehát a centralisatió mégis mindent mindig a n é p é r t teszi? ah, így mi bűnösen félremagyaráztuk volna annak elméletét. Nem, nem e nagy szó, ezen jelmondat iránt is tisztába kell jónunk. Hogy centralisatióban minden a népért, a nép javára nem történik; sőt hogy annak érdekében szerfelett kevés történik, ezt már bizonyítottuk annak kimutatása által: hogy a nemzetakarata központosított törvényhozásban sokszor nemcsak figyelembe nem vétetik, de igen gyakran egyenesen a nemzetakarata ellenére alkotatik törvény. A népért, a nép javára csak akkép történhetnék minden, ha ezen minden nemcsak p o u r e g y e z s e r m i n d p a r l e p e u p l e is történhetnék. De most e kitétel a n é p é r d e k e, n é p j a v a k o r á n s e m a z t t e s z i, a m i t a n é p a k a r, de csupan mit a törvényhozó kamrák akarnak. És ez centralisatióban rendkívüli nagy különbség: miként eddigi értekezésünkből látni lehet. A híres jelmondat tehát sehogysem igazolható.

Mi azt egész készséggel elhiszszük, hogy ki a centralisatiót feltalálta, annak nagyszerű gondolat volt fejében olly rendszert alkotni: miszerint „a nép mintegy pensióba (nyugalomba) létessek és még is az ő javára, ő érte történjék minden” Szép és gyönyörű . . . és nagyon félénk gondolat. S elméleti öszses testalkotása is igen igen finom; az élet zivatartait épen nem állja ki, hacsak idegen rongyokkal (p. o. népgyűlési jog) akkép be nem takargattatik, hogy aztán csaknem egész formáját elveszti. S így a b e t a k a r g a t á s által (csudálatos dolog!) tulajdonkép csak — alakjából — kivetkezetik. Sajnálni lehet a szép madonnát, hogy olly tulságosan gyöngéded. — De épen ezért mi nem hagyjuk el egészen gyöngédtelenül, legalább beszélgessünk felőle még egyetmást.

Hogy a felelőség eszméje a végrehajtás törvényszerűségének igen csekély biztosítéka; — továbbá hogy a törvényhozás mind felelőségen mind ellenőrségen felül állván, ekkép a nemzetakarataknak soha nem szükségképeni, sőt mindig igen kétséges megtestesülése — s hogy mindez a centralisatióban egyedül a centralisatió miatt van így: mindezt már a mint tudtuk, kimutattuk. —

IV. Még néhány scholion, ha úgy tetszik.

1ső scholion. — Az eddig öszsesen mondottakból kitészik's mi is elismerjük, hogy a centralisatióban lehet olly eset, midőn daczára minden központosításnak, a törvényhozás a nemzetakarataknak hű daguerrotype. S ez akkor van, midőn valamely véletlen a közérdeket, mely a nemzet, egyszersmind a minister és ennek többsége érdekében azonosítja, azaz midőn a nemzetakarata a minister akarata is. De ezen eset ritka, mint az üstökös; s csupan a szerencsés véletlen műve. Ezért a legszigorubb elméleti és gyakorlati igazságként mondanunk kell, hogy centralisatióban a nemzetakarata csak rendkívüli esetekben, csak történetesen lesz törvénynyé. Hogy rendszerint uralkodó legyen (a nemzetakarata), ez teljes lehetetlen. S mindezt csak azért, mivel a k ö z p o n t o s i t á s m i a t t a nemzetnek nincs és nem is lehet saját alkotványos organuma, mely által akarata a törvényhozásban kötelezővé tehetné. Ez a centralisatióknak természetben fekvő kijavithatlan hibája. Ez csak az által volna paralyálható, ha a nemzet örökös enthusiasmusban tartatnék. Csak hogy mind azon módok, melyek a nemzetakarata hatalomra segítnek, szükségképen a centralisatiót gyöngíték, vagy semmitenék meg. Most egy központosított országnak sincs arra való organuma, mely nemzet-v é l e m é n y n é l többet fejezhetne ki, a nemzet-a k a r a t m á r n e m n y i l a t k o z h a t i k. Erre a népgyűlés, épen nem alkalmas gépezet.

Igen, uraim, a francziáknaknak van ugy nevezett k ö z v é l e m é n y ö k, ezt teremtik óka szabad sajtő által. De már k ö z a k a r a t n e m n y i l v á n y u l h a t n á l o k c s a k o l l y mértékben sem, mint a mi jelen híjánnyosan-fajult megyerendszerünk mellett. Mi nemcsak véleményünket, mi akaratunkat is bizton és könnyen kifejezhetjük, Ugyanis nálunk igen sok még egészen normalis, egészen törvényes cse-

lekvény, mi a francia's t. más nemzeti törvénye lleses — 'S ezen nemsegithet a népgyűlés sem, mert a népgyűléssokkal kevésbé biztos és sokkal nehezebb maga művezetében, mint a' nye. Nem látatok O' Connelt börtönbe huztatni azért, hogy a' repeal miatt egy kissé hangosabb gyülekezeteket tartott? Az a' meeting (népgyűlés) uraim, soha nem egészen biztos institúció; mindenféle ürügy, kifogás 's t. effélével ellene fordíthatni a' hatalom életét. És merné valaki komolyan állítani még is, hogy az ir repealerek csakugyan az ir népnek való s á g o s többségét 's így a' nép akaratát fejeznék ki? igenis sejtí, gyantíja az ember valószínűen, de nem tudja. 'S már ezen körülmény is egy mentség, egy kibuvó-ajtó a' törvényhozó képviselőnek, ki ekkép látja a' többséget, mégis azt mondhatja, hogy nem lát semmit, vagy lát ki s e b b s é g e t. 'S a' m e g g y ő z ő d é s e' h i d e g látásnak meleg takarója.

2ik scholion. — És játszani centralisatióban egy minster a' felelősséget, azonnal kész az absolutismus: azonnal nemcsak egy megvesztegetett törvényhozás fog állani előtetek, hanem a' végrehajtásnak is mind felsőbb, mind alsóbb ágai tökéletesen hasonlítandnak ama gazdagsághoz, melyben fő és alisztsviselők kedvökre sáfárkodnak.

'S a' hol uraim, egyetlen egy hajszál tartja fenn a' gépezet részeit, ott minden pillanatban jelen van a' veszedelem, hogy ezen hajszál is elszakad. 'S hogy centralisatióban a' felelősség: egy ilyen gyenge hajszál, mely már számtalanszor elszakadt: — ez nemcsak Spanyol- de Franciaországban is bebizonyodott igazság. Természetesen; mert akármennyit okoskodjunk is: centralisatióban az a' felelősség, többször mint nem, egyedül a' minster személyiségében leli fel alapját, miután centralisatióban a' legfőbb hatalom nem a' nemzet kezében van, hanem csak egy pár száz törvényhozó tagnál deponáltatott föltétlenül. És soha nem szabad elfelejtenünk, hogy a' minsternek még nem is egy egész t ö b b s é g e t kell megvesztegetnie, hogy kijátszhassa a' felelősséget: elegendő, ha 20 — 30 — 50 tagot megveszteget. 'stb.

3dik scholion. — Centralisatióban még két képtelenséget ismerünk, mely szinte annak elméletéből ered. Képtelenség t. i. 1) az, hogy a' minster, ha egyszer hibázott (lett legyen ezen hiba bár a' tévedések legkisebbike) a' törvényhozás többsége által azonnal föltétlenül elmozdítható; ellenben a' törvényhozó test többségét bírva, bármily politikai baklövés dacára is föltétlenül távozója mellett maradhat, — 's mind ez a' nélkül, hogy ezen fölmentés vagy elmarasztásban a' nemzetnek legkisebb jogszerű befolyás engedtetnék. 2) Centralisatióban minden politikai bűnök között legnagyobb a' k o r m á n y v e s z t e g e t é s e, mert ez árthat legeslegtöbbit az álladalomnak. Ugyanis ha megvesztegeti egy minster a' képviselőket, és mesterséges többséggel uralkodik: vajjon nem merő gunnyá válik e' így az egész felelősség, a' jog állapotnak ezen egyetlen egy garantiája? 'S mégis, a' centralisationalis kormány határtalan joga a' ruháztatik fel a' státus összes hivatalnokainak k i n e v e z é s é r e y a g y i s határtalan jog adatik által a' minsternek, megvesztegetésekre. Ez oly képtelenség már elméletileg, hogy gyakorlati nyomoruságos következményei alig képtelenebbek.

4dik scholion. — Már fentebb megjegyeztük, hogy centralisatióban 100 eset közül legalább 90szer megtörténik, hogy nem a' törvényhozási többségnek van ministere, de a' minsternek van törvényhozói többsége; vagy is 100 eset közül 90szer megtörténik azon roppant szerepcsérés, mely a' centralisatió elméletét egészen kifordítja, és hazugsággá teszi. Ugyanis, míg elmélet szerint a' törvényhozás képezi a' (központosított) státushatalmat: addig a' praxis a' végrehajtó kormányt emeli a' törvényhozó hatalom fölibe. Itt a' scholionban azt akarjuk mondani, hogy 1) a' praxis soha nem térhet el ennyire az elmélettől, hacsak magának ezen elméletnek o k s z e r ű t l e n s é g é b e n nem rejlik erős magva az illy abnormis eltérésnek. 2) Azt akarjuk mondani, hogy ezen papucs alá hajtása a' törvényhozásnak (ezen roppant kórvonás a' centralisatióban) egyenesen onnan származik: mivel a' törvényhozás a' nemzettől egészen különvált, attól egészen független testület. Képzéljük csak magunknak, hogy a' törvényhozó test legalább ama 200,000 választónak lenne ellenőrsége alatt, hogy legalább a' 200,000 választó akaratjának (ha nem is az egész nemzetének) lenne szükségképeni megtestülése: vajjon nem mentebb volna e' már ekkor is a' törvényhozás a' végrehajtó kormány megvesztegetésétől?

Kinek van már most igaza? Ti azt mondjátok: centralisatió által a' t ö r v é n y h o z á s h a n v a n központosítva minden hatalom. Mi azt mondjuk: a' v é g r e h a j t ó k o r m á n y b a n v a n központosítva minden hatalom. Nektek igazatok lesz talán 10szer, — nekünk 90szer. 'S ha csakugyan a' p o t i o r i fit denominatio: akkor centralisatióban minden kétségen kívül nem a' törvényhozás, de a' végre-

hajtás a' l e g f ő b b h a t a l o m. — Ezen scholionnak quintessentiája tehát oda megy ki: „centralisatióban a' nemzet sem mi; a' törvényhozó test v a l a m i; a' kormány m i n d e n.“

'S ekkép már most a' centralisatió tulbucsut veszünk. Keresztury József. *)

Magyar középponti vasut. Folyó hó 15kén nagy napot élünk. Az annyi vajadás közt végre elkészült pest-vácsi vonal nyitvatott meg diszes ünnepélyel. Délután 4 órakor érkezett az indház csarnokába nádorunk fenséges családjával, 's néhány percz után a' két mozgony géppel (Buda és Pest) ellátott kocsi vonal mintegy harmadfél száz meghívottal utnak indult. A' vácsi utfasorozata, az udvar előcsarnoka 's a' töltés melletti völgy tömve volt nézőkkel, a' nép tarka hulláma emelé a' jelenet külső nagyságát, de a' részvétlenség, a' szemlézők hideg némasága nem kölcsönzött e' nagyszerű vállalatnak vagy — helyesebben mondva — ünnepélynek életet. Mi vártuk, hogy a' pillanatot, miért annyi vágy, annyi ohajtás sovárgának, mihez oly nyereséges jövő kapcsolódik, most — midőn az idő élveznünk engedé, az öröm 's a' remények teljesülése fölötti tudat oly hangon üdvözlendi, mely tulterjed a' hegyeken 's tul a' rónák végtelenén! Csalódtunk. A' katalan tüzzel, a' kémény sűrű gomolyokban emelé a' barna füstoszlopot, a' gőzsőnek kellemetlen sipolása átsüvölté a' lért, melyet embertömeg lepett 's melyen tul egy nagy város ifjúsága teljes erejében szemlélte az ünnepet; a' kerekék forogni 's vele az egész kocsi fűzér indulni kezdett oly kelvelidítő méltósággal, minőt az ész és mesterség e' magaszatos találványa csak előidézhet; a' kocsi nyitott ablakból barát, rokon, kedves, férj, polgár, hazafi, méltóság 's tekintély inte rövid időre bucuzót az apránként elmaradozókhöz, de a' nép, e' tömeg, mely a' leggyermekesb jelenetet, a' legidőtelenebb mutatóványt is tetszésének, vagy bámulatának oly lármás zajával szokta fogadni, hideg maradt és érzéketlen, mint szobor, melynek a' művész vésűje emberi alakot adott ugyan, de belé érzést nem teremthete. E' jelenet fölött sokat gondolkodánk, szeretők vala azt fogalomhiánynak, vagy kedélytelenségnek, vagy bárminek másnak tulajdonítani, csak nem annak, hogy e' vállalat a' nemzet sympathiáját nem bírja, 's pedig hátha még is így van; a' részvényekkel erőtetett nyereszkesedés 's üzérkedő játék; az igazgatóságának a' munkás osztályi bánásmódja, a' nemzetiségnek oly hideg méltatása, a' fölhivatalnak külföldre lett szállásztatása törvény ellenére, a' sok czivólas 'stb. 'stb. mind olyan ténybeli előzvények, melyek sympathiát alkotványos nemzetben ébreszteni nem képesek. Jól tudja azt a' nép is, hogy e' pálya két irányban építendő egyszerre, 's mégis ha szabad kérdenünk, miként állunk a' debreczeni vonallal? ennek megnyitásáról szó sincs még, pedig Debreczen a' h a z á b a n v a n. — Egyébként e' tárgyra más alkalommal még visszatérünk. — A' második állomásnál vízvezésül megállt a' próbantázás; egy óra alatt pedig a' vácsi nyugponon szállott ki a' magas utazó társaság. Midőn e' pont felé közelítünk, Vác utcaiból lángok csapkodó látványa 's a' tompa és csucos tornyok harangjainak szomorú zugása lepett meg. A' jelenet szomorú valóságát nem sejtve azt hívők, hogy mit a' pesti tömeg elmulasztott, azt a' vácsi nép fényesen üteni helyre; hogy Vác közönsége tűzijátékkal fogandja a' válogatott társaságot, közelítését harangok morajával tudatva a' néppel, a' teljes öröm közt várakozóval! Égtünk a' kívánságtól hallani a' beszédet, mely a' vállalatot első kiléptében egy nagy közönség részéről üdvözlendi. — De spes felélt impudentem audaciam; mert Váczon tűzimutatóvány keletkezett nem mulattató, nem örvendező, hanem a' lakosok házáat, vagyonát, véres verítékbe került szerzeményit fölemészít! Már ekkor a' negyedik ház tetője roskadozott a' rajta sodródó és szél által ostorozott lángok ölelései alatt. Kiszállván a' kocsi kabinjából menénk a' siránkozás jajgató helyére. Ott álltak ősz öregek tehetetlenségök kínos tudatában a' kétségbeeséssel küzdők, és ott álltak az erő fiatalágában pezsgő férfiak is, és mit tevének ők — az izmosak és erősek: olták a' tüzet úgy é, erős melleikkel fontak tűzfalat a' csapongó vérszelem fentartóztatására, nemde? Nem! lomha szájatáttással bámulák a' nagy urakat, kik oda érkezének; nem volt a' helyszinén egyetlen fecskendő, nem semmi mesterséges készüllet a' tűz gyors olthatására. Pedig Vácot a' büntető Vulkan sokszor látogatta már, pedig Vácznak számos közönsége van, és az oltószerék még is hányzának! Milly jól esett a' nyomoru-látvány e' pillanatában egyik jeles tehetségű és szép állásu elvrokonunktól hallani az emberszerető indítványt: „Itt vagyunk a' csapás helyszinén, látjuk a' kétségbeeséssel küzdő arcokat, melyeken — hozzá — még a' nyomor is sötét barázdákat szántott; halljuk a' segélytelenek segélykiáltásit; ne késsünk uraim akadozni sujtott feleba-

*) A' „Csupán töredék“ ezimű czikk is fenérintett értekező uré. Szerk.

rátink számára“ milly magasztos szavak, indítványozó ezek nemes jutalmát öntudatában büszkén élvezheti, habár viszhangra nem talált. Oda hagyók az égő váciakat, kik ez alkalommal is mintegy 30—40 házat veszének el, 's mintegy 8 óra tájban ismét a' pesti hideg arcokat üdvözlők; de mely arcok alatt az emberiségért meleg szív dobog 's nem késünk ehez fordulni 's a' sors ostora által sujtott váci égetteket segélyző emlékekbe ajánlani. K. P.

Mátramelekről. Parád kies vidékén néhány nappal ezelőtt (Jul. 10kén) számos és válogatott vendégcsoport élvezé a' fürdői kényelmet, kik ma már innét meszes csendes házi körökben, vagy más boldogabb vidéken helyzett fürdőkben bányák Parádra történt rándulásukat. Heves megyének néhány elhírhedt botrányhősei újra kitétek magukért — a' pofozás 's üllegezésben egész a' vérengzésig! Fájdalommal írom ezt, mert magam is hevesi 's az üllegezők rokona vagyok; de barátja egyszeremind a' személyes bátorság és szabadságnak 's tisztelője az illedék 's védője a' vendégszeretet 's méltánylatnak. Némelly hevesi tulheveskedők már többször megbélyegzék neveiket hasonló kicsapongások által, mit más szavakkal „betyáros verekedésnek“ is mondhatunk; az eddigi már lassan feledébe hegedző még nem volt elég, több kellett, hogy a' míveletlenségi bélyeg, a' szennyfolt maradandó legyen. Meg kelte azt újitni a' közelebb napokban, nehogy valamikép azon hír terjedjen szét az országban, hogy Parádon minden vendég békésen élvezheti az ásványvíz-használás és vidék gyönyöreit. Bih. megyéből bizonyos egyed G. M. kit a' dec. 18. gyűlésnek egyik előhőseül gyanítottak a' borvitelzék, többet magával megjelent itt. A' hir a' hevesi vért felforralta. Az igaz én sem tudnék csendes gyomorral mindenki tsaságában lenni; de megtámadni, pofozni, vérezni azt nem — ezt tenni a' 19ik század szegényére 's a' magyar vendégszeretet és szabadságvég gyalázatára soha sem tudnám. Pedig hevesi barátim ezt tevék; kik nem tekintve a' gyengéd természetű hölgyeket, kiknek társaságában volt az említett egyed, nem a' vastag előítéletet 's kaján kárörömöt ellenünknek, 's nem azt, hogy ők mint hevesmegyeiek Parádon mintegy otthonos gazdák 's eként a' megtámadandó vendégink, ki iránt pedig még a' beduito is kimélettel viseltetik, míg hajlékából nem távozott — ők mindezt nem tekintve nagy hegyke gúnnyal felszóltatták a' felsőkütnél csoportosult bihariakat, melyk közülök G. M. 'stb? E' kérdésre G. megr. evezé magát sértett önérzessel 's botját görcsösen szoritá markába, társai pedig kört képezének mellette. A' megtámadók egyike ezen rövid praeludium után egy csattanó arczsapással köszönté G-t, ez botjával válaszoltt, mire közös lett az ütökzet a' jelen volt hevesmegyei heves földesurfiak néhányai közt. A' hölgyek sikoltva futósnak szét, mert az ütökék és pofozások nem a' legkeresettebb szavakkal — mik káromkodásnak mondatnak — fűszerezetének, 's egy megyei tisztviselőnk még macskazenével is tanusította sajnát, vagy inkább kárörömét a' megvérezett 's összezuzott vendégen! — Ez tény, mely csak szegényt 's megvetést idézhet a' dulakodó hölgyekre, kik feledék azt, hogy nemesek, hogy emberek, hogy a' boszu nemtelen szív fegyvere 's hogy szilárd következetesség, kitartás 's nyílt harc a' politikatérén elleneinkkel szemközt az ész fegyvereivel biztosíthatja csak a' győzelmet, mit hasonló oktalan heveskedések inkább hátrább taszítanak. Az öklözés csilapultával kisült, hogy a' méltatlanul megvérezett 's összezuzott: testvére a' benne lappangni vélt decemberi hősnak 's hogy Biharmegye szolgabírája. Ez kivilágosulván másnap reggel az orvosi ápolás alatt levőtől a' hebeburgya pofozók bocsánatot kértek ugyan meg ott helyben Parádon — mire az ártatlanul megkínzott ön személye 's egyediségére nézve habár hajlott volna is — de mint Biharmegye tisztviselője nem teheté 's törvényes elégtételt követelend. Ezerszer kár! hogy néhány év óta mintegy megöröködni látszik Parádon az illy betyáros rakoncátlanokdás — pedig most az eddigi forrástul mintegy négyszáz ölnyre egy hegy tövében az eddiginél sokkal hatalmas 's erősb forrásra találtak a' pásztorok utasítása után, mely kiásatván e' hézen csupa palakó-hasadékból oly bőven buzog, hogy mivel ez szállításra sokkal alkalmasab — hónapoként legalább is 12 ezer hengerpalaczkot meggyóz éjenkénti vízével vidéki szállításokra, nappali víztömegén kívül. Hiedelmünk szerint a' gondos uradalom (gr. Károlyi György) saját és helybeli üvegghutája haszna végett is nemsokára márvány-medence által öveztetendi s őrzendi kristály tisztaságban a' dicső kulforrást. Mátrataji.

Horvátországi dolgok. Jun. 28án a' zágrábi német lap írja, Zágráb környékén a' hirtelen támadt vihar tetemes károkat okozott. A' terhes felhő Zágráb fölött szerencsésen elvonult, de a' körötte fekvő helységeket, u. m. Mária-Bisztriczát, Paukovezet, Bozszakovint 's egyéb ezekkel szomszédos határokat majd végkép megsemmített; a' sűrűn omló jégzápor a' mezőkön álló életet 's gyümölcsöt, melyekhez annyi szegény családnak életfentartási reménye csatlakozott, tönkre juttatá. Illy körülmények közt ne-

héz elhatároznunk: vajjon e' nagyszerű károsodás miatti fájdalom tetemesb é, vagy a' népnek illy alkalmakkor is tanusított babonás előítélete fölötti sajnálkozás, melly a' mivelttség 's felvilágosultság parányi jeleit sem mutatja. Igy Bozsjakovina helység lakosi egész elkéséredéssel támadák meg a' falubeli harangozót, miért nem kergette el harangjai kongatásával a' vészterhes fellegeket határjokról. És ezen babonás hit nem egy két helység, vidék, vagy kerület lelki betegsége; hanem olly általános kórság, mellynek mirigye századok óta nyughen tartja a' mivelttségi szellemet. Az öszves haza minden részein, hol köznépvel találkozni csak lehet, rá bukkanunk erre, 's ehez hasonló, sőt még sötétebb lelki nyavalyákra, mellyek mindenre képesek inkább a' nagy és értelmetlen tömeget vezetni, mint arra, mi neki tulajdonképen rendeltetése, t. i. hazaszeretet, istentisztelet, szorgalom, iparkodás, munka 's az ezekből eredő anyagi és szellemi gyarapodásra! Mindezen szép kellékek azonban önként nem jónak; magától csak dudva 's bojtorjánny nő, de a' kenyéradó gabona miveltetésre vár. A' népet e' téren magára hagyni annyi, mint öszszetett karokkal nézni romlását és az ő romlásával saját romlásunkat is. Avagy ki hoz fel esetet a' vastag történetekből, mellyből bebizonyodnék: hogy vak a' világtalant valamely kijelölt czélhoz vezethette volna rögös uton, minő a' polgárzatoké átalakulási korszakban? Az 1844ki országgyűlés felkarolá a' népevelés ügyét, választványt nevezett ki, melly midőn dolgozatát megvitatás végett beadá, a' rendek jónak látták azt az utolsó napokra halasztani; midőn aztán az egy tolnai követet kivéve — senki sem találkozott, ki ezen ügyet nemkülönbön életkérdésnek találta volna, mint például a' városok rendezését, büntető codexet, megyei kicsapongásokat, 's egyebet. Nem uralm! illy eljárással nem teremünk népet, hanem eleven szolgálókat. Bizony pedig itt lenne már az idő, hogy ne egy ven esztendő készületek után végre cselekednék valamit az ország eredményben is, ne csak papíron; mert a' sok ígéret végre is hitelét veszti, 's a' gyakori mellőztetés türelmet merítvén a' mellőzötteket más módu kísérletre ösztönözheti. †

Erdélyi ügyek. Nemes Krasnamegyének az E.

H. szerint folyó hó jul. 1én tartott azon közgyűlése, melly tisztujtásul tüzetett ki, de mellynek eredménye mi lett, 's miért lett? kitetszik a' következőkből: közzötett a' nyilvános lapok hasábin, miként a' pénztárnoki hivatal a' rendek betöltötték az enunciatio szerint egy évre, mit jegyzőkönyvileg quomodo egy fejeztek ki: hogy „a' törvényes időig“ még pedig azon approb. törvényél fogva, melly thesaurariusról szól, hogyha ürességben marad „ő nagysága denomináljon hozzájárulván a' rendek consensusa is.“ Tehát akár egy évre, akár törvényes időig, mert az egy év is törvényes idő, töltötték be a' pénztárnoki hivatal amugy lehető legnagyobb törvényes modorban (?) annyi bizonyos, hogy a' betöltésben az eljárók épen nem számítottak arra, miszerint 15, vagy ha tetszik 22 nap mulva — tegyük fel 366 nap előtt általános tisztujtást is lehessen tartani. Azonban az idők változtak, t. i. lón szavazatengedélyezés a' papoknak, 's miután kimondá elnök ő mlga, miszerint kész az általános restauratiót 15 nap mulva is megtenni, noha reá semmi határozat nem keletkezett is, azt gondolta: hogy már a' krasznaiaknak is zsákban a' fejük 's lesz tisztujtásuk amugy k. szolnokiasan. — A' kitűzött nap előtt a' ros világot sokat beszélt a' történetekről; például: hogy a' minden ároni tisztujtásra futárok keringtek, hogy a' tisztujtás elmaradására korteskedések, t. i. csak felvilágosítók tettek, hogy a' tisztikar 's némely t. bírák öszszesugtak, miszerint nem hagyják magukat kijelöltetni, ha a' k. k. leirat értelmében történnék a' tisztujtás, 's hogy ezen öszszesugások sok kísértetnek lett volna kitéve. Azonban levelező mindezekből semmit sem hisz, még pedig pontonkint elmondja: miért? Az elsőt, hogy t. i. futárok köröztettek volna, nem hiszi azért, mert azok olyanok lehettek, kik még egyik helységből másba értek, csalhatlanul agyonitták magukat, 's e' miatt küldetésüket nem teljesíthették; a' másodikat nem hiszi azért, mert a' szorgos munka miatt felvilágosítások nem történnének; a' harmadikat azért, mert 18 tisztviselő, tehát ember egyértelben nem lehetett, habár nyilatkozott is úgy, hogy legalább egy harmada kis mentális reservátát fen ne tartson, minek palástja alatt, ha ad fractionem panis kerül a' dolog, megengedheté a' rescriptum szerinti candidálist is, annyival inkább, mivel a' szóhájtás szerint kísértetek is ki leende téve.

Illy előzvények után elkövetkezett julius 1ső napja, midőn a' szokott módon meghívott elnök köszöntő beszédét ezen szavakkal kezdé: „a jove manum move, azaz: öt éve hogy Krasnamegye nem restaurált, éljen a' szabad választás jogaival 's b. még pedig a' leirat értelmében, mivel midőn közelebb olly hévvel kívánták a' rendek a' restauratiót, tudva, hogy másképp, mint a' rescriptum szerint, nem restaurálhatnak, el volt határozva, hogy szerinte restaurálnak; ennélfogva nincs egyéb hátra, mint candidálni. De minekutána

a' tisztikar egész ünnepelességgel leköszönt 's műszereit átnyujtá az elnökségnek, 's maga a' minap törvényes időiglen consensualis perceptorunk is beadá a' kulcsot, több szónok emelkedett az elnöki nyilatkozat ellen; és megmagyarázták a' kk. és rr. restauratiót sürgető akaratát eképen: A' kk. és rr. akarják a' restauratiót, mert régen nem restauráltak, de akarják csak a' leop. hitlevél 8d. pontjának 's az 1791: 12d. t. czikknek a' rendek által már 1841ben gyakorlatilag tett magyarázata értelmében; minthogy pedig a' szerint a' mult gyűlésen tett elnöki kijelentéshez képest nem restaurálhatnák, a' mostani tisztiket, kiket törvényesen választottak, további szolgálatra felhíják annyival inkább, mivel velök meg vannak elégedve. A' végzés ezen nyilatkozat értelmében mondatott ki, miután az elnöki kijelentés világos kevesebbségben maradt. E' nevezetes gyűlést táncmulatság rekeszté, melly nagyon népes, igen fényes és vig volt; mi különösen a' szomszéd-megyeyi vendégeknek tulajdonították.

Erdély kormányzója Teleki József gr. ő nmlga a' M. és J. szerint folyó hó 8án elutazott Sárospatakra, hol, mint a' tiszamelléki ref. egyházkerület és a' collegium főgondnoka az egyházi és iskolai ügyek elintézésiben részt veend 's jelesen a' mondott városbeli főiskola közpróbatélelein is megjelenend, két hétig lesz távol Erdély székvárosától.

Bosco Kolosvárott lesz. Az Erd. Hir. egy közelebb számában azon föltételéről értesíté olvasóit, hogy soha büvész mellett kardoskodni nem fog; 's most mégis kardoskodik; mentségül említve, mikép Bosco kivétel! Ugy van, kivétel; magyar hazánk minden városában, a' hol csak megjelenik, bámulandó tanujeleit adja azon magas tökélynek, mellyre az egyptusi büvészben emelkedett. Eddigelő Pesten, Budán, Pécsen, Ujvidéken, Temesvárott és Aradon lépett föl. A' hírlapok kivétel nélkül (?) magasztalólag emlékeznek róla. (Mint látszik, tisztelt erdélyi collegánk a' Pester Zeitungot nem sorolja a' hírlapok közé, mert ez kivétel képez hogy minőt? azt ő tudja csak, de mi is.) Nem találunk szavakat a' tetszés kifejezésére, (ez onnét van, mert a' magiának is van technológiája, például: „spiriti miei 's „hocus pocus“) bármily terjedelmes hely, hol mutatványt adjon, nem elég tágas, a' bámulásra özőnlöket, tetemesen felemelt belépti ár daczára is, mind befogadhatni; (a' pesti nemzeti színház nem a' legtereseb, első mutatványt kivéve — mégis könnyen befogadhatá a' bámulásra özőnlöket, a' budai színházban pedig majd a' néma falaknak mondogatá el az „attention“-t). Az „Aradi Hirdető“ című lap következőleg ír felőle: „Victoria (miért nem alleluja!)“ Bosco B. csüörtörökön jul. 2án számos néző, fényes követkevény 's elragadtatási bámulatok (!) közepett adá első mutatványt az egyptusi büvészben. Tulmulatlan (iszonyú!) műtéteinek (ez magyarul = operatio) megismerési hízegző jelölül nem híjánzának a' megérdemelt tapsok, kihívások, „viva“-ok (no ugyan szépen vagyunk Aradon) és — „éljenek“ sem! Megmondjuk kegyeteknek: (halljuk!) mit teve, mi esudákat üze Bosco (csupa) fülek vagyunk.) Bocssásk kegyetek ábrándaikat hosszu szarra, (még ezt is! egyébiránt sokan ezt könnyebben tehetik, mintha a' rövidre huzás ajánlataink) és mindent, (figyeljünk) egész az örülségi bihellenesség határaig előteremteni képes; (no az már iszonyú benyomás lehet, midőn az ember önmagát nem érti) azt Bosco mind láthatlan láthatóvá tudja tenni.“ Ezen jól felezífrázott és neki kantározott ajánlás, vagy helyesebben mondva büvészeti ömlengés után jól oda illoleg jegyzi meg az erd. collega, mikép „ennyi magasztalás után vakmerőség volna nem remellenünk, hogy rövid időn rendkívüli élvezet vár a' kolosváriakra, midőn aztán hosszu szarra bocssáthaják ábrándjaikat, addig pedig minden esetre tanácsos szükre vonni az erszényeket.

Szebenben jul. 3án délutáni 3 óra után mintegy tíz perczig olly erős vihar dühöngött, melly az épületek kertekben 's mezőn tetemes kárt okozott. Erzsébet-utcában egy tűzfalat döntött le, háztetőket rombolt szét, fákat csavart ki gyököstül 's a' rétekről meszsze sodrotta és szórta a' szénaboglyákat. A' vihar körmenetet tartott, melly útjában egy urasági kastély födelét, Balázsfalván a' püspöki egyház tornyát döntö le, 's a' közlekedési eszközök megromtásával is nagy kárt okozott a' kereskedésnek. Ugyane' napon két munkás egyed szerelmi dologban öszszekapott, 's az, ki a' birkozásban földhöz suttatott, kését kirántá 's a' győztes hasát fölhájtá, kinek belei kidölvén, másnap meghalt; a' bűnös pedig börtönben várja itéletét. †

Dunamelléki egyházkerület közgyűlése. Superintendens-választás. A' dunam. egyh. kerület f. hó 6kán kezdé meg közüléseit. A' kiárad terem elégtelen volt befogadni a' nagy számmal megjelent világi 's egyházi férfiakat. Mindenki némi feszültséggel várta e' gyűlés megnyitását, melly hivatta volt az egyház keblében éveken át tartott vizsályok végét szakasztani 's a' rég nélkülözött békét helyreállítani. — A' pártszakadást a' superintendensválasztás idézé elő. Az e' körül kifejtett események isméré-

tesbek, semhogy szükség lenne róluk részletesebben szólni. A' megegyezni nem tudott pártok mindenike a' végrehajtó hatalomhoz folyamodott. Egyik azt kérte, hogy az egyházkerület által megrendelt szavazást nem teljesített egyházak szavazásra szoríttassanak; a' másik, hogy a' többi három egyházkerületnek hagyassék meg, közbenjárókul lépni föl, 's a' fenforgó kérdést megoldani. — A' végrehajtó hatalom mind a' két kérelmet mellőzve — egy intézvényt bocssát a' mult kerületi gyűléshez, mellyben a' régi szokás fentartása mellett újabb szavazást rendel. A' pártok egymás szemébe néztek; a' dolgok illynemű váratlan eredménye nem felelt meg kívánatuknak. Az intézvény felett különböző vélemények fejlődtek ki. — Az első párt azonnal átlátta tévedését 's a' kérdéses intézvény által az egyházi öngazgatás elvét veszélyben látván, az intézvény félretételét sürgette; a' másik, bár nem volt mit ellenetnie az igenis győző okok nyomtatékának, de az újabb szavazás által győzelmét biztosítva látván, az intézvény elfogadására szavazott, 's övé lón a' győzelem. —

A' diadalörömmel gyakran keserű utóíze van. Jöhetnek idők, midőn a' jogokat, — miket az emberi gyarlóság rövid perczekben — sértett büszkeségünknek 's híúságunknak gondatlanul fölládozánk, minden lehető áron megvásárolnók. — Azon férfiaknak, kik a' protestans egyház jelen állásában a' közdolgok vezetésire megbízatva vannak, nem kellene szem elől tévesztetni, hogy a' jogok, miknek jelenleg birtokában vagyunk, százados küzdelmek késő gyümölcsei. Nem kellene feledniök, miként számosan vannak a' protestans egyházban, kik élénk, mondhatnám féltékeny figyelemmel kísérik működéseiket; kik a' legsekélyebb botlásokat is igen érzékenyen veszik, mint szerintök ollyanok által okozottakat, kik a' protestans közvélemény választotainak nem tekinthetők. A' kérdéses superintendensválasztás nem volt elvkérdés, 's nem olly fontosságú, melly megérdemelheté a' szakadást, 's egy fensőbb hatalomnak a' pártok felhívása által törvényszerűvé vált beavatkozását. De térjünk vissza a' gyűlés tárgyra. A' gyűlés megnyitása után azon párt, melly az intézvény félretételét sürgette, még egyszer föllépett, nem azért többé, hogy jelöltjének többséget víjon ki, mert hiszen ebben a' kijelölt derék férfiu testi elgyengültsége által gátolva lón; hanem hogy, habár későn, a' mindkét párt által egyiránt bevallott botlást jóvá tegye, 's a' hosszas szakadás letarolt földébe a' keresztény szeretet 's béke virágait ültesse. 's midőn látta, hogy törekvése nem sikerül a' gyűlésből eltávozott. — A' győztes párt sértve érzé magát a' gyűlésterem illyképeni odahagyása által, 's többen sürgették, hogy az eltávozottaknak e' tette jegyzőkönyvileg rosztaltassék. — De az elnökrőf alkalmoszerűleg megemlíté, mikép a' mult közgyűlés alkalmakor épen a' most rosztalást sürgetők hagyták el illyképen a' termet; ő is olly véleményben van, miszerint illy tettek által mindannyiszor a' közgyűlés méltósága sértetik; nincs is ellene a' rosztalásnak; de azt hiszi, hogy az igazság 's következetesség érdekében cselekszik, ha nyilvánítja, hogy a' most kért jegyzőkönyvi rosztalásnak csak a' korábbi gyűlést elhagyók rosztalása után leend illő helye (tetszés). Ez éles tapintatu 's erélyes elnöki felszólalás igen alkalmoszerű levén, a' tisztelt szónokok indítványuktól elállottak 's a' mult keserű emlékeire feledés-fátyolt határoztak — a' jegyzőkönyvben. E' kis fellobbanás után a' püspökválasztásra beküldött szavazatok bontattak föl. Az általános többség n. t. Polgár Mihály kecskeméti lelkész — 's eddigi egyházkerületi főjegyző mellett nyilatkozott. — Nyugodt méltósággal foglalta el főpapi székét a' megválasztott derék férfiu, arczán nemes nyugalom, keresztény szeretet és szelidség tükröződtek. Rövid szavakban megköszönte a' mellette nyilatkozott bizodalmat. — Ha a' külső az ember belvilágának tyusza gyanánt vehető, úgy e' választás szerencsésen sikerült. A' választás bevégezte után annak illő ünnepeilylyi megütlése került tárgyalás alá. Szokás szerint egy díszes lakománál lón megállapodás; midőn egy tekintélyes világi ülnök oda nyilatkozott, mikép szerinte maradandóbb emlékekkel örökíttetnék meg a' választás, ha vele jótékony cél kötetik öszsze. Indítványozá tehát: nyitassék most mindjárt aláírási iv, 's a' begyüldendő öszszeg fordíttassék nyugpénzalapítványul egyházi férfiak özvegyei számára. Elnökrőf magáévá tevéen az indítványt, az aláíráskor sorát 100 p. ftal nyitá meg; melly nemes példa nyomán rövid idő alatt szép öszszeg iratott alá, 's az ebéd? Szinte elfogadott a' több éven át megmaradt superintendensi fizetés rovására. — Tante molis erat romanam condere gentem! A' pápaválasztás sokkal egyszerűbben megy.

A' gyűlés következő napjain előkerült érdekesebb tárgyak: főjegyzőválasztás. Elsőben is a' pesti egyházmegye országosan ismért főgondnoka gr. R. G., egyike azoknak, kik mult napon a' gyűlést odahagyták, emelt szót; indítványának lényeges tartalma következő: „A' tegnap megtörtént választás által megszüntetvén — ugymond — a' meghasonlások fölhívom a' n. t. egyházkerületi gyűlést, hogy

Ferencz 10, Pertinger Mihály 10, Gemming János 2, Körber János 2, Dunszt Jakab 3, Thurn János 3, az intézeti pörzsölőbe 5 ft. — Melly adakozásokért a biztosság részéről illő köszönet nyilvánítatik, Aigner Ferencz m. k. pénztárnok által.

A dakozások (9dk jelentés). A Reguly-társulat pénztárába 1846. évi mártius 11 dikétől július 6 dikáig a következő részletek folytak be. A) Részvények 1845-re: Csanády Ferencz, Eckstein Fridrik, Jankó Mihály, Schedel Fer., egyenkint 2 ft.; 1846-ra: Antal Mih., Nádosy Ist. egyenkint 4 ft.; Csanády Ferencz, Eckstein Fridrik, Gombos Bertalan, Szerelmey Miklós, Háuk Károly, Szabó János, Kálóczy Károly, Marton József, Fogarasy János, Lukács Móricz, Jeszenszky Ignác, Mühr Antal, Kiss Károly, Bartakovics August, Szabó Lajos, Jeszenszky Lajos, Palásthy Victor, Koczányi Ferencz egyenkint 2 ft. — B) Adakozások: névtelen (Eggenberger és fia által) 8 ft.; Okolicsányi Victor 4 ft.; Szlemenics Pál 2 ft., 50 kr.; Szirmai Sándor, Ferenczy János, Zák József, egyenkint 2 ft.; Forberger, Sponer Tivadar, Bede Antal, Fehér József, Körmeny Kamill, Körmeny Lajos, gr. Bathányi László, Bánhid, Jakabfy Miklós, Rónay János, Dobsa Ferdinánd, egyenkint 1 ft.; Purgli János, Urbanics Mihály, Pók Imre, Major János, egyenkint 40 kr.; Bánn Kristóf 30 kr.; Bodor Károly, Jeszenszky Lajos, Trajtlér János, Tóth Miklós, E., Sagady, Veszelinovics, Horsich Ignác, Zsolnay, Seydl János, Major, Hiffner, névtelen, Király Károly, Petromány közsege, Alvár, Márk János József, Bárdossy István, Szabó László, N., Daniel Antal, Méhes József, Pozsonyi Ferencz, Baross Sándor, Lonovich Károly, Dedinszky István, Kövér Tivadar, Navóy Mihály, Laczay János, Tarnay János, Meskó János egyenkint 20 kr.; Jeszenszky János 16 kr.; Szabó György 11 kr.; vári: Szabó István, Fűrész Samu, Gábor Lajos, Kozár Péter, Rauh Károly, Farkas Imre, Voigt János, Soltész-Nagy János, Pakk Lajos, Schlichta József, Kovács Marcz, Csörgő Lajos, Kastenszky Adolf, Czertner Károly, N., Fésűs Danno, Vasváry Jenő, Hervey, egyenkint 10 kr. — Együtt 100 for. 47 kr. pengő. — Eddigi összes bevétel: 1136 ft. 16 kr. pengőben — Antal Mihály s. k. társ. pénztárnok.

Budapesti napló. (Júl. 19kén.) A vasut megnyitására ezrekre menő nép előtt történt júl. 15kén délutáni 4 órakor. Ezer meg ezer szem kísérte a fellohogózt Pest és Buda nevű gőzmozgonyokat, míg eltűntek a láthatárról azonban Váczon az ünnepies utazók gyászos jelenetek lőnek tanúja, — roppant füst és láng gomolyga t. i. a városnak vasúttal szomszéd épületeifőlött, mi azokat is, kik talán örvendő kebellet tévők e látogatást, elbusította. A fővárosból vonuló vasut első állomásának éppen felvirágzósa reményűn népnél kelle hamvadni! Itt újra el kellene mondanunk, mit már mult alkalommal elmondánk Magyarország építkezési és tüztöltési rendszeréről, mellynek hja főleg a szegény osztályt ostorozta oly rettenetesen; mint itt is történt, hol az ugynevezett Tabánban körülbelül 46 ház lón lángmártalékká, mind gyulékony nádféddé, s hiányzó feckendő és segély miatt. Maga főhg-nádurunk oda érkezve gyalog sietett az égési helyre ott oltásra buzdítani a csüggedező s rémülteket. Szegény vácziai most sirva várják az emberi könyörület segédadományait. — Mult csütörtökön alkonyatkor Pesten is tűz volt, hozzá szél is fűtt, de titkos körülményeknél fogva szerencsére a lángok megszerte nem harapoztak, s csak egy ház s két istálló hamvadt el. — Azon nap nemzeti színházunkban Nagy I. színműtárból a „Szív és trón” című dráma hozatott színpadra; s jól adatott is, fogadtatott is. — Egy fukarságáról közösen ismert lözsér életének megfelelő nyomorult módon mult ki a bud. rudas fürdőben, hol két krajczárosba menvén csak azért ült benne két órahosszant, hogy e summát egész értékeig uzsorásan lemossa, s holtra suttá a guta. Eletemben mindig sanyaruság megtestesült képe volt, s kitűrt életpályája után csak 300 ezer forintot hagyott hátra, mit még is jutékony ezélokra hagyományozott; mindenben szörnyen takarékos volt, csak egy volt miért nagyon sokat áldozott, t. i. pénztét S. bárónál szokta igen csekély kamatra lerakni hogy biztosan alhassék. — Leverőleg hatott ránk az Ungar által közölt azon hír, hogy Fényes Elek hazánk derék leíró statiszticusa gedellő esendlakában elhunyt. De újabb hiteles és örvendetes tudósítás nyomán a köztiszteletű férfiú még él s felgyógyulásához biztos reményünk van. — Udv a foglájósoknál egy fiatal fogorvos módot talált a leghatalmasb fogfájdalmat kioltani a nélkül hogy a szenvedő rész kiirtassék. Ez korszakot alkotand a gyógytudományban, s a feltaláló fogak árán fog Budapestet háziúrrá lenni, ha ugy van. — Bizonyos napokon a budai várkastély katonai zenekar szokta mulattatni a kellemes sétányra gyűlőngő közönséget; és e kis élvezetet igen helyén találjuk, kivált mivel ily alkalomkor diszes hölgyesereg is szokta meglátogatni az illető helyet; de többszöri felszólítás nyomán, mire legujabban kedves ajkak panasza is ösztöng, nem hagyhatjuk megrovás nélkül azon létketlen kandikálókat, kik a hölgyeket látcsövekkel mint egy ostromolják s a menekvőknek utját is állva üzögetik e piri ó játékok. Mulasson kiki kényelmesen és becsületesen, azonban szerföltt sajnálnók, ha ily illem elleni tények folytatása esetén Buda szép nökoszorója megszűnnék disziteni sétányainkat; mert éppen a vár az, melly legtöbb lelkes és szende háziasságra termelt lényt ápol keblében, kiket az erény szent érdekében tisztelni mindenkinek kötelessége. Hasonló illemtelen szemostromokat láthatni tolaokvolag némely látogatottabb szegyházak ajtáinál is! — Az éji esinyeknek igen mulattató példányát adjuk elő olvasóinknak: egy leopoldutezai szobában két fiatal bajtárs alvók az éj csendes óráiban, midőn egy kis ablakzörejre az egyik fölébred s látja mint nyúl be csendesen egy kéz a közel köntöshalmaz-felé martalékkért irányoztatva; erre az ifju felkél, gyertyát gyújt s hogy lássa, kivel lesz dolga, ablakhoz megy; a szint-oly huszma mint elkészté tolvaj pedig bevárja, míg keze belülről hatalmas karra megragadtaték; erre a künn és bennlevő egyed küzdeni kezdenek, de a tusa elhatározása annál kétesebb, mivel a hosszúas segélykiáltásra, mibe a rendőrség, a közel álló katonák, éji őrség, házmester stb. fog-

laltaték, csak egy nesz sem viszhangozott; most a lakostárs fölébred s rémülettel kérdi pajtását: „mit csinálsz barátom?” „tolvajt fogtam, jer segítség!” „hah, — válaszolt a rablás minden iszonyképeit felmerülmi látó tárgyú ágyfi: lödd agyon, költözd meg;” de nyughelyéről egy tapot sem mozdult, sőt mélyen behuizván fejét a takaró alá kínosan kezdett izzadni, miglen ijedtében újra elaludt nagy vesztélyt álmodandó. E késkedés miatt a fogolytartó megúván hiú fáradozását, ördögnek ajánlotta az éjmararat s elbocsátá, ki frakkban, fehér kalapban és pongyola lábravalóban tova illant. Másnap az átomvitéz feledékenyek mutatkozott ez éji esemény iránt; de később megvallá, hogy ha egyenkint minden ágyneműjét, sőt magát is lassankint ablak felé huzcolják, ő nem mert volna egyebet tenni baraktürelemnél. Szerencsés tolvaj, szerencsésb lakoszimborák, legszerencsétlenebb pesti éji biztostét — Szini élvezeteket napokban Alexandre a bécsi karinth, kapu melletti dalszínház első tánczosa, Paulus Ma r i k a. stockholmi kir. udv. dalszínház első tánczósója, és S á r y F a n n y honi sylphid gyarapítandják. — Henszlmann, hazánk egyik neves régiségbuvára a fiatal, szép juhászok körül forgóldék a budai hegyek közt, s annak környékén intéz ásátásokat az ott volt történeti hajdanából nevezetes Pál szerzetesek kolostorának romjaiból építészeti ritkaságok kutatása végett. Eddig annyi sikere lón munkálkodásának, hogy az épület alapvonalait már kikerítette s apró emlékszereteket is talált. — Örömmel értesülénk, hogy a testvérházában is annyira ebredt már az ipar iránti rokonszenv, miszerint Kolosvárott is nem sokára „iparegyesület” létesülend s így az eddig csak külön gyárvidékeken tengett iparmunkásság az egész két testvérháza terjesztendő üdvös hatását, miből remélhetjük hogy a magyar is neki övezkedik a jóléte közvetőleg legkönyebben elomozdító kézművészetnek; ugy tetszett szívünknek a győri iparműkiállítás eredménye is, melly már második évében is hasznos gyümölcsöket termelt. Epen most értesít a Pest. Zeitung, hogy Győr város szabaditókot nyert Pesttel leendő közvetlen forgalma könnyebbitése végett három gőzhajó-épitésre. Hasonló szabad közlekedési ezébből van alakulóban Pesten is egy gőzhajó-társulat, mellyet valódi megszületésében kétszeresen üdvözlend kiki a közre üdvös verseny miatt. Ez legjobb mód a nyomasztó egyedárusság megszüntetésére, melly bármi vállalatnál mindig kénye, kedve szerint szokta zsarolni az alákényszerülteket, mint nem egy példa bizonyítja majd mindennap. — Ismét egy tankönyv, annál örvendetesb tünemény, mivel azon körben forog, nova jelenleg mindentől legtöbb figyelem fordítatott; u. m. a mesterségek elméleti terén: „Kézműtan elemei az ifjuság számára. Irta Keszler Károly kegy. rendi pap stb. Ara köve 30 kr. pp. Kapható szerzőnél a budai gr. Sándorházban, Plank elemi isk. tanító urnál, Pesten Jaeger Ágoston szónoklattanító urnál. Ezen munkaszerzés valódi kiáltó szükségpótlás e technikai kor- és században s örvendünk a szerzőnek is a szerzetnek is, midőn életszükségű tudománnyal foglalkozik. Bár bővebb, kimerítőbb s az elemeken túlhaladó dolgozatot nyerhetnének ez ágtan a derék szerzőtől Mennyire fejte meg hasznos feladatát, későbbben Társalkodónk irodalmi kalauza meg fogja ismértetni.

Amerika.

„Dyl” belga hajó, melly mult évben 185 német kivándorlót vive Texasba, néhány nap előtt Antwerpbe érkezett, s legszomorubb tudósításokat hozott magával a texasi német nemes gyarmat sorsa felől. Tíz utas, kiket a Dyl visszahozott, erősítik az amerikai lapok állításait az indiánok által elkövetett gyilkolást és pusztítást illetőleg. Továbbá szivrehatolag festik ez emberek a német honfiak sorát Texasban. Miután 3200 nemesegyleti kivándorló Galvestonba szállitattott, innen Matagareába, Texas legposványosb s egészségtelenebb vidékére tétettek át. E vidék még 150 angol mérfölddel van tovább azon ponttól, mellyen a kivándorlóknak meg kellett volna telepedniök; az egylet semmi szállító eszközzel nem bír, hogy az embereket a tartomány belsejébe vitesse; s milliók kívántatnak elegendő szekerek s élelemszerzésre, s így ezen szegények mocsárok közepett fekszenek a legborzasztóbb naphőségben, éhség és szomjúságnak martaléku, eledelök, mit nekik az egylet szükén ad, szalonna, tengeri s kávéból áll; italul a gödrökben összegyűlt moecos esővizet használják. 170 személy állitólóg már meghalt közülök.

A harezteri tudósítások Matamorastól maj. 24keig terjednek, de semmi újabb eseményt nem említnek. Taylor tábornok seregestül Matamorastól állt, de Monterey felé készült előnyomulni, mellyet júl. 1jén remélt elérhetni. Utóbb nevezett hely fővárosa Nueva tartományban, s a Mexico helyébe való bejárást őzri a Sierra Madre szorosnál. Közhiedelem volt, hogy a mexicóiak, ha sehol nem, itt bizonyosan határozottan fognak az amerikai sereg benyomulásának ellenállani. Hadi mőkódéseit biztosításul Taylor tábornok legközelebb Camargot akará megszállani, melly Rio Grande mellett Matamorastól fölfelé 250 milenyire fekszik. A főhadsergen kívül még 3000 önkéntesből álló testület s néhány század rendes katonaság mőködik Mexico ellen. Az egyesült státusok kormánya most már nem titkolja, hogy e háboru hódítási természetű s hogy a fegyvert előbb nem teszi le, mig Mexico éjszaki tartományait az egyesült státusoknak át nem engedi. Akkor az új határvonal Rio Grande torkolatától egész a déli tengerig terjedne, ugy hogy San Francisco kikötő az egyesült státusok birtokába jutna. — Veracruz, Alvarado, Tampico s Matamorast ostrom alatt

létét Connor hajóparancsnok majus 14kén tudatta, s mihelyt a körülmények engedik, valamennyi mexicói kikötőre s folyóra fog az kiterjesztetni. A nemleges hajóknak 14 napi szünet adatott akár teherrel akár a nélküli elvitorlázásra. Bármely hajónak szabad egyébiránt a be s kijárás, csak hogy postán s utazókön kívül egyéb mitsem szállithatnak. — Ujyorkban jun. 15kén hire terjedt, hogy a kormány fontos új tudósításokat kapott Mexicoból, miszerint Paredes indítványt tón, hogy békealkudozók neveztesenek ki, mire azonban maj. 26kán az összegyűlt alkotmányzó congressustól letételett.

Valparaisoból (Chili) mart. 14kéről következőt irnak: „Szerencsét kívánhatunk magunknak, hogy a forradalom ijedelmit elkerültük Chiliben. Az ötévi választások alkalmakor nálunk szerföltt élénkül mozgott a politika. (Chili szövetséges köztársaság 1818 óta független nyolcz tartományból áll 700 ezer lélekkel; Sanjago főváros 60 ezer lakossal bír; a chilii congressus által 1831 aug. 14kén elfogadott alkotványreform egyik pontja szerint az elnök minden ötödik évben ujolag választatik. Hasonló módon újittatnak aztán tanácsosok, követek s helyhatósági tisztviselők is. A köztársaság mostani elnöke, Bulnes tábornok 1841. sept. 18kán választatott.) Több hónap óta kénytelennek látta magát a kormány a jelentkező forrongásnak, néhány a státusra veszélyes véleményeket hintegető egyed elfogatásával véget vetni. Utolsó szombaton (mart. 7.) a forrongás nyílt lázadásá fajult; késő éjjig fogdostattak el santjagói hatóságok mintegy husz személyt, összeesküvés levén felföldözve, mellyben állitólóg a tekintélyes s előkelő Vicunia család három tagja részes. (A mozgalom tuldemokratai; a kormányt akarták megbuktatni.) Midőn az összeesküttek elfogatásának hire elterjedt, a köznép csoportokban vonult fel az utczákon, lázadási kiáltásokat hallatva az elnök s alkotvány ellen. Rendőrség és katonaságnak kellett közbejárulni. Mindazáltal szerencsésen vérnélkül folyt le a demonstratio; a pórnépet szélyelverték, 200زندülő lón befogva. Ezzel véget ért a forradalom. A végrehajtó hatalom végzeményt bocsátott ki, miszerint Santiago, mart Skáról számítva, 85 napig ostromállapotban van s haditörvény állitattik fel. És a nyugalom ismét helyreállott. Többen az elfogattak közül Santiagóból Valparaisoba vitettek s hallomásszerint egy az itteni kikötőben horgonyzó fregáton őriztetnek. Mi történt legyen a többi összeesküvéssel, még nem tudatik.

Junius 2káiig terjedő veracruzai tudósítások szerint az egész mexicói respubicában nagy elégtelenség mutatkozott. A mexicóiak az amerikaiakkal váltott különféle ütközetekben 3000 embert vesztek. Számos katona beteg és sebesülten feküdt kórházban; Veracruzban is, a tulságos nagy forrósnágnál, veszélyes nyavalyák uralkodtak, főleg pedig a vérhas harapozott el. A közvélemény mindinkább szövetséges korm. és Santa Ana visszahivatásameltt nyilatkozott; s valóban a gőzös elindulása előtt hire szállongott Veracruzban, miszerint Xaliscoban Santa Ana részire forrongás ütven ki, ehhez Tampico, Sojaca s más kerületek is csatlakoztanak. Egy a Times által közölt mexicói levélben következőket olvashatni: „valamennyi mexicói kikötőt az atlanti tengeren amerikai hajóhad szállott meg; minden pillanatban várják, hogy a St Juan de Ulloa erősséget is meg fogják támadni. Az ország mindinkább s mélyebre sülyed a fejtelenségbe. Az új congressus követőinek fele össze van gyülekezve s Bustamente tábornokot választá elnökül. —

Washingtonban legujabb esemény volt Scott és Gaynes tábornokok kettős kegyelemvesztése; első azért, mert kellenél kevésb harcuzbugalmat mutatott s a neki ajánlott főparancsnokságot elvállalni vonakodott, mitől jelenleg csakugyan egészen el is esett; utóbbi pedig, mivel, mint multévi augusztusban igen sok harcuzbugóság jeleit adá és szükséges felhatalmazás nélkül önkénteseket hívott hadiszolgálatra. Gaines tábornok felelősségre hivatott Washingtonban.

Az egyesült státusi képviselőházban Dowell határozatot indítványozott az Oregon-szerződés ellen, de az 156 szóval 36 ellen megbukott. Az elnök egy külön jelentés által, a mexicói háboru végett, hitelt kért 12 millió dollárnyi költségfedezésre, mi vagy kölcsön vagy kincstárjegyek kibocsátásával eszközzendő lenne.

Portugália.

Jun. 25kei madridi hírek szerint 19kén Lissabonban egy ugynevezett békenyilatkozvány jelent meg. Bizonyos számú „hazafiak” Palmella herczeg palotája felé vonultak, fenyegető lármával a nemzetőrség tüstinti visszaállitását kívánván. Das Antas tábornok e pillanatban kijelenté, miszerint e kérelemnek eleget fognak tenni s már következő nap jelent meg a hivatalos korr.ánylapban egy cikk, mellyben Loulé marquis a halasztás miatt mentegetőzik, s igéri, hogy a nemzetőrségi rendezést illető szabály hala-

az egyházi főjegyző-választásra nézve addig is, míg a több időt igénylő képviselő rendszeresen kidolgozatlan, a mind két párt által rég sürgetett új választási rendszert léptető életbe. Ez indítvány közhelyeslést nyert, ellene csak kecskeméti professor K. P. ur szólott, nem szenvedhetvén, hogy némely urak mindent a megyei rendszer kaptájára akarnak vonni. A sértett gróf e' szerénytelen felszólalását a tisztelt oktató urnak illőképen visszatörte; mi nem egyéb volt, mint egy kis ingerültség s a megyei élettel ismétlenség szüleménye. — A megyei institutio mindazon kivonások daczára, miket újabb korban a lábrakapott hivatalvágy hívott életre, hazánk minden eddigi politikai s egyházi intézvényei közt a legelső helyen áll. — A többi felszólaló csak módosítványokat javaslatolt, migien az elnökgróf a többséget az indítvány értelmében mondá ki. — A már négy év óta kinevezett, de mindeddig mit sem működött választvány megbízott, hogy e' választásra nézve véleményét még jelen gyűlés alatt adja be, mi aztán az egyházmelegyék s egyes egyházakkal közöltetni fog. Ugyane' választvány bízott meg a képviselői terv kidolgozására is. Következő nap az imént említett végzést többen, főképp világi ülnökök, újra megtámadák, mert szerintök „a tervezendő szavazási intézkedés a képviselő körébe tartozván, jelenleg inkább akarnak a régi mód szerint választani, semmint holmi apró foltozgatásokat tenni, mi a helyett hogy a fenálló bajon segítene, még több bajt idéz elő.“ Hogy a gyökeres reform hasonlíthatatlanul többet ér mint az olly foltozó rendszer, senki józanul kétségbe nem vonja. De fájdalom! tapasztalás mutatja, hogy gyakran két s több nemzedék is eltűnhet a cselekvés teréről a nélkül, hogy küzdelmeit eredmény koszorúzná. Mert a megszokás hatalma a nagyobb résznél mindig némi ellenszenvet ébreszt minden nagyobb szerű változtatás ellen; úgy hogy az illyek keresztülvitelére rendszerint erős rázkodásoknak kell közbejönnök. — A régi határozat megmaradt. Ezután azon választvány adott számot kiküldetéséről, mely dunántúli superintendens főtiszt. Nagy Mihály urat vala megkérendő a megválasztott superintendens canonszerű beiktatására. A nevezett főpap a felszólítást el nem fogadta *) hanem tudtul adván, hogy hol lakik, megajánlotta magát, ha annak módja szerint meghivatandék. — E' tudósítás alkalmat adott a szentelés és puseysmus feletti vitákra. Elmondott, mikép protestans elv szerint nincs szentelés, a hivatalbiktatást pedig esperesek is végezhetik, mikép az a tisztántúli egyházkerületben mostan is azok által vitelik véghez. A püspök általi beiktatás puseysmus sat. — Ártatlan dolgot! egyik sem eszközöl csodát. Neveljétek és oktassátok a népet, s a szívmelő ártatlan vallásos szertartások csak nemesíteni fogják a józan vallásosságot s nem puseysmura vezetni. — A Kecskeméti october eljén tartandó beiktatásra superint. főt. N. M. ur fog ujjolag megkérdeni. **) Ugyanide fognak küldetni a főjegyző-választásra adott szavazatok. —

A' papi jelöltek megvizsgálására nézve t. Vargha J. körösi oktató ur előadá, mikép czélszerű lenne a papjelölteket csak a papi hivatalra szükséges tudományokból vizsgálni meg. Igen helyesen; mert universalistákat akarva nevelni, csak félszeg, áltudósokat nevelnek. Továbbá czélszerűnek látná, ha a külföldi egyetemeket meglátogatni köteleztetnének. — Nem sok haszon lenne belőle, mert véleményem szerint ez utazásnak két lényeges föltétele van: 1) pénz, 2) kedv. Kinek mindkettő van, kényszerítést nem vár, kinél csak egyik is hiányzik, vagy nem mehet, vagy haszon nélkül megy, jobban teszi, ha hazáját utazza be s néhány jó könyvet szerez. — A kiadandó iskolai könyvek költségei fődözésire az oktató karnak a kerületi pénztárból előlegeztetni fog. — A címek felett is szemle tartatott. Hiú emberek lelik kedvüket üres czímbe — nyomaték nélkül. Be kár az egyszerű szép „tiszteltes“ czímet variálni. Ennyit a gyűlés négy első napjáról. — Gelléri Szabó.

Az állatkínzás elleni egyesület alapszabályain (ha t. i. létesül)következőket javasol a' Hetilap: 1) Az állatkínzás elleni egyet célja, lehetőleg megóni minden élő állatot, különösen pedig azokat, melyek az ember hatalmában, szolgálatában vannak, minden durva, kegyetlen s az emberiség szelidebb érzelmeivel ellenkező bánásmódtól, hatni ekként az erkölcsiségre s ez által is eszközt nyújtani azon magas és nemes hivatás megközelítésére, melyet előnkbe vallás és erkölcs kitiűzött. —

2) Állatkínzás alatt ért az egyesület: a) Az élet és egészségre szükséges kényelem s eledel-megtagadást olly állattól, mely hatalmunkban és szolgálatunkban van. b) Minden szükségtelen fájdalom-ozkóztatás, ütés, szúrás, rugás, nyomás vagy könyörületlen büntetés által, legyen bár annak oka pajzanság vagy mulatság, durvaság, kegyetlen-

*) Épen Pestre jött magánügyei elintézése végett, s itt szólított meg. —

**) A' pesti Divatlap és Honderű már fölis szentelték a' püspököt — papiroson.

ség vagy haszonvágy. c) Minden az állat erejét meghaladó munkára szoritást. — d) Minden kegyetlen megölés-módot s előleges kinzást, bármily okból történnék is az.

3) A' fen kitiűzött cél elérésére következő eszközöket használhat az egyesület: A) Igyekezni fog a' nemes cél iránt mennél több részvételt gerjeszteni a' közönségnél s tagjai koszorujába számítani mind azokat, kik az emberiség erkölcsi haladását s nemesülését őszintén ohajjják. B) Igyekezni fog az elfogultság s balvélemények homályát oszlattai az állatokra nézve s általában szelidebb érzelmeket gerjeszteni az emberekben minden élő lény iránt. Ezen tekintetben az ifjúság erkölcsi nevelésére s a' közvéleményre hatni kívánja: a) A' tanító és lelkészek buzgó oktatása. b) A' kitiűzött célnak megfelelő rövid értekezések s apró munkácskák részint ingyen kiosztása, részint igen olcsó áron adtatása és c) A' tagok elibe szabott czélirányos erkölcsi kötelezések által. C) Igyekezni fog hasonló czélú főkegyelet eszközzése által az ország minden részeiben, mennél nagyobb kört nyitni erkölcseszedítő munkálkodásnak. D) Igyekezni fog a' törvényhozást s hatóságokat az egyet érdekében vonni s azokat arra bírni, hogy nemes czélú törekvéseiben czélirányos rendőrségi törvények s intézkedések által tetteles részt venni szíveskedjenek. E) Az egyesület ösztökölésbe teszi magát minden rokonszellemű külföldi egyesületekkel, hogy így azok tapasztalatit s működésük eredményit ön céljainak mennél sikeresebb elérésére felhasználhassa.

4) Az egyesület tagjai négy rendűek: a) a l a p i t ó k, kik egyszerre akár kézpénzben, akár kötelezvényben nagyobb összeget ajánlanak. b) p á r t o l ó k, kik egyszer mindenkorra tíz peng. forinttól ötüg fizetnek le az egyesület pénztárába. c) r e n d e s t a g o k, kik magokat hat évre s évenként egy egy pengő forint lefizetésére kötelezik. d) ü g y b a r á t o k, kik egyszer mindenkorra bármi kevés összeggel járulnak az egyesület czéljához. A' három első rendű tagok az egyesület minden ügyeiben eldöntő szavazattal bírnak.

5) Az egyesület tagja lehet mindenki rang-, vallás-, kor- és nemkülönöség nélkül.

6) Az egyesület minden rendű tagja kötelezi magát arra, hogy: a) Minden állat iránt szelid bánásmódot gyakorol, semminemű állatot kinezni, vagy annak szükségtelen fájdalmat okozni nem fog. b) Hogy másokat is mennyire tehetőségében áll, hasonló szelid bánásmódra bírni, a' kintott állatot pártfogásába venni s mennyire hatalmában áll, továbbí rosz velebánástól megóni ügyekszik. c) Hogy körében az állatkínzás erkölcs- és vallás-elleniségét, mennyire tőle telik, meggyőzőleg kivíni s így másokat is tanítás, oktatás és példa által állatok iránti szelid érzelmekre bírni törekszik. d) Hogy az egyesület czéljait, az azok elérésére szolgáló eszközök lelkiismeretes használása által előmozdítani, s nevezetesen az egyesületbelépésre mennél többet bírni ügyekszik. e) Az állatkínzás általa látott s tapasztalt eseteit azonnal vagy a' rendőrségi hatóságnak, vagy a' választványnak vagy valamelyik elnöknek bejelentni s az állatkínzót megnevezi.

7) Az egyesület ügyei igazgatására 12 tagból álló választvány ügyeljen. Ezen tagok először szavazat által választassanak, később minden évben a' régiebb hat kilépvén helyökbe újak választassanak, az e' czélra választott tizenkét helyettes tag közül. Azonban a' régiebb tagok is újra választathassanak meg. A' tisztviselőket is a' közgyűlés választja három esztendőre.

8) A' választvány az elnök vagy alelnök által összehívja, rendszerint minden hónapban, rendkívüli esetekben pedig többször is összeül. Ez ülésben minden választványi tag, az általa ezen idő alatt tapasztalt dolgokat előadja s köztanácskozás alá bocsátja. A' választvány a' tett indítványok felett tanácskozik és szavazat-többség által határoz.

9) Évenként kétszer közgyűlés tartatik, midőn a' választvány félév alatti munkálkodásról s azok eredményéről, a' főkegyelet mibenlétéről s törekvései sikeréről az elnök, a' pénztár mibenlétéről pedig a' pénztár számot ad; a' választvány munkálkodási körének kifejlése következtében feltűnt nehézségek, szükségek és ohajtandók a' választvány tagjai által előadatnak s köztanácskozás alá bocsátatnak. Minden rendű tagnak szabad illyenkor az egyesület munkálkodási körébe tartozó tapasztalatit, ohajtásit, nézeteit, javaslatit s indítványit előterjeszteni. Ez alkalommal az egyesület czéljának megfelelő beszédet tartanak s értelmzések olvastatnak, melyek ha az egyesület tetszését s helybenhagyását megérdemlik, kinyomatnak s elterjesztetnek.

10) Az egyesület munkálkodásának eredményeit közzé tegye, hogy így nemes czéljai iránt rokonszenvet gerjesszen s ekkép mind inkább kifejtse s megérlelje azon szelid érzelmeiket, melyek az ember rendeltetésének fő vonásai. —

A' szatmármegyei gazdasági egyesület az anyaez egyesület által a' fiókok számára alkotott szabályok szerint magát főkegyesületté alakítandó, folyó évi april

20dik napján a' megye keblében számos aláírási ívet boesátott szét. Aláírási ívet kapott t. cz. egyedek közül a' következők küldötték be az íveket: Gróf Károlyi István, gr. Degenfeld Ottó, Linczy József, Horváth Dénes, Szendrey Ignác, Mihalovics Demeter, Térey Károly, Merez, M. Batory István, Puskás Tivadar, Szabó István, Drávecz József, Zsolnay János, Ercsey Farkas, Bükk László, Toka Sámuel, Reök Pál; a' többi ív pedig, jelesül a' 2dik Kende Zsigmond, 3ik Ajtay Sámuel, 4ik Buday József, 5ik Burg János, 6ik Gyöngyösy Pál esperes, 7ik Jékay Ferencz, 8ik Kovács Ágoston, 9ik Pikó László, 10ik Nagy Károly, 11ik Vályi Lajos, 12ik Botka Imre, 13ik Luby Zsigmond, 14ik Noéh János, 15ik Nagy Ignác, 16ik Korda Lőrincz, 17ik Máté András, 18ik Mándy Elek, 19ik Domahidy Sámuel, 20ik Nagy Dániel, 21ik Veres Sándor esperes, 22ik Joksch Ágoston, 23ik Nagy Elek, 25ik Décsy Farkas, 26ik Szántó József, 27ik b. Perényi Lajos, 28ik Péchy Ignác, 29ik Domahidy Pál, 30ik b. Luszcszky Fedor, 31ik Domahidy Dániel, 32ik Vajda Bazil esperes, 33ik Kellerman Ferencz, 34ik Csomay Pál, 35ik Kallós Károly, 39ik Szalay Mihály, 40ik Bodnár Antal, 41ik Léway Zsigmond, 42ik Róz Ezekiel, 43ik László József, 45ik Sullyok József, 46ik Szentkirályi József, 48ik Ujfalusy Lajos, 49ik Beszterczey Ferencz, 50ik Katona György esperes, 52ik Ujhelyi Károly, 54ik Jasztrabszky Pál, 55ik Jasztrabszky Ign., 56ik Zanathy Ferencz, 58ik Ternyei János, 59ik Katona József, 60ik Boros Pál, 61ik Orbán Miklós, 62ik Tolnay Antal, 63ik Kovács Lajos, 64ik Kulifay Pál, 67ik Szelenkay Péter, 68ik Gabányi Sándor, 70ik Szőke Károly, 71ik Fésűs Menyhért, 72ik Breuer Lajos, 73ik Hell János, 75ik Darvay Ferencz, 76ik Domahidy Menyhért, 77ik gr. Lázár Erzsébet, 79ik Eötvös Mihály, 80ik Szuhányi Ferencz, 81ik Fogarassy László, 83ik gr. Degenfeld Pál, 84ik Szuhányi László, 85ik Burg Ferencz, 86ik Gerzon Ferencz, 87ik Máty Antal, 88ik Ujfalusy Miklós, 89ik Domahidy András, 90ik Uray Bálint, 91ik Szerdahelyi Pál, 92ik Sántha Imre, 96ik Endrédy Lajos, 97ik Berky István, 98ik György József esperes, 99ik Riskó Ignác, 100ik Esze Gábor, 101ik Sztanaczky András, 106ik Mándy Péter uraktól, mindez időig vissza nem érkezvén: a' most nevezett t. cz. egyedeket hivatalos tisztelettel szólítom föl, hogy a' kapott íveket szeptember 7ik napjáig hozzám beküldeni; az eddig vállalkozott s az ezután vállalkozandó egyesületi tagok pedig a' szeptember 8ik napján tartandó alakító közgyűlésre megjelenni méltóztatassanak. K o r o k n a y G y ö r g y m. k. egyesületi főjegyző. *)

A' magyar gazdasági egyesület „mütani szakosztálya jun. 5kei“ ülésének főtárgya levén a' répaczukur-gyártás tökéletesedése, különösen Schützenbach módja szerinti répa-szárítás eredményének megvitatása: a' jelen voltak közül illymódú répaszárítással már többen tevén próbát; de eddig végső eredményt nem mutathatván elő, ennek jó vagy rossz oldalait a' próba bevégeztéig készakarva hallgatással mellőzék; annyit azonban előleg mondhatnak, hogy e' szárításmódnál tetemes tüzelő erő kívántatik, s e' tekintetben gazdálkodási kísérletek tételére nem lehet a' gyárosokat eléggé ösztönözni. Ugyanez alkalommal elnök ő maga szárított répából saját gyárában készült igen szép jegeczült, de még nem tökéletes répaczukur-darabokat mutatván elő, ezeket a' szakosztály köszönettel vette, s ő mgát megkérdé a' végső eredménynek annak idejében részletes közlésére, mit is ő maga szokott szives készséggel megígérni kegyeskedett.

2. Dr. Nendtvich Károly ur még mult novemberi közgyűlés által megbízott arra, hogy szótörkölyből részvirágot előállítani s ennek módszerét, kezelését s hasonlítólagos költségeit közölni szíveskedjék: ennek következtében fentisztelt orvostanár ur a' részvirággal kísérletet teljesen be is fejezte, s egy üvegben legjobb francia, másikkban ismét általa készített magyar részvirágot mutatván be, a' kettő közt semmi különbség nem vala észrevehető. Szinte ez alkalommal a' készitásmódot élő szóval megmagyarázván, ezt, valamint egész kísérlet lefolyta alatt mutatott ernyedetlen munkásságát is dr. Nendtvich Károly urnak igen kedvesen s nagy köszönettel fogadta a' szakosztály; s mivel a' bécsi gazd. egyesület a' magyar középponti egyesületet magyarországi szótörkölyből részvirág-kiallításra felszólította: ennek folytán dr. Nendtvich ur részletes jelentése nemet nyelve fordítva, s egy darab az előállított magyar részvirágból a' bécsi gazd. egyesületnek meg fog küldetni, — egyszersmind megengedtetik, hogy szinte a' honi részvirágból a' legközelebb magyar iparműkiallításra egy darab kitéssék. — F ő n y e s Elek, mint szakosztályi jegyző.

A' Josephinum nevű pesti árvaház részére f. év júniusban tett adakozások pengő pénzben: Schükinger József ur 2, Rokay Mihály 10, Koczaurek Ferencz 2, Rethly Alajos 2, Rethly János 2, Schmidt József 2, Birly

*) A' közjó érdekében kérem a' tiszt. hírlap-szerkesztőket, hogy ezen felszólítást lapjukba felvenni méltóztatassanak.

Ferencz János 2, be 5. ft. színet n

A' C sula t p a' követ re: Csar del Fer egyenk Bertalan löczy Ká riez, Jes vics Aug tor, Ko s o k: n esányi Sándor, beiger, meny Bándy egyenk re, Maj Bodor Miklós, na, Sey Petrom István, nyi Fer István, János, 16k; S mu, Gál re, Voig József, Czente g yenki öszzes Mihály s

B tatása e óraker. Buda ne ban Vá nuji, — uttal szo kebellet vasut el nepén k mit a' k oltási re ostoroz vezet T gyuloko Maga fö helyre o gény vá atomán volt, hoz esére a' két istál Nagy I. színpad ról közö don mul vén esal gész ért tében m letpályá is juték takarékó pénzét s biztosar közlött tisticusa örvende felgyóg soknak! fájdalom Ez korsz fogak á zonyos mulattal kis élvez kor disz de több kak pan zon félt egy ostr piri ő já azonban tatása e sőtánya szende rény sze onló ill látogato igen mu poldutez ráiban, mint ny felé ma gyujt s olly bus lürlől ha levő egy kéteseb őrség, a

Ferencz 10, Pertinger Mihály 10, Gemming János 2, Körber János 2, Dunszt Jakab 3, Thurn János 3, az intézeti pörzsölőbe 5 ft. — Melly adakozásokért a biztosság részéről illó köszönet nyilvánítatik, Aigner Ferencz m. k. pénztárnok által.

A dakozások (9dik jelentés). A Reguly-társulat pénztárába 1846. évi mártius 11dikétől július 6dikáig a következő részletek folytak be. A) Részevények 1845-re: Csanády Ferencz, Eckstein Fridrik, Jankó Mihály, Schedel Fer., egyenkint 2 frt; 1846-ra: Antal Mih., Nádosy Ist. egyenkint 4 frt; Csanády Ferencz, Eckstein Fridrik, Gombos Bertalan, Szerelmey Miklós, Háukh Károly, Szabó János, Kálóczy Károly, Marton József, Fogarasy János, Lukács Móricz, Jeszenszky Ignác, Mühr Antal, Kiss Károly, Bartakovics Anguszti, Szabó Lajos, Jeszenszky Lajos, Palásthy Victor, Koczányi Ferencz egyenkint 2 frt. — B) Adakozások: névtelen (Eggenberger és fia által) 8 frt; Okolicsányi Victor 4 frt; Szlemenics Pál 2 frt, 50 kr; Szirmay Sándor, Ferenczy János, Zák József, egyenkint 2 frt; Forberger, Sponer Tivadar, Bede Antal, Fehér József, Körmeny Kamill, Körmendy Lajos, gr. Batthyány László, Bánhidy, Jakabfy Miklós, Rónay János, Dobsa Ferdinand, egyenkint 1 frt; Purgli János, Urbanics Mihály, Pók Imre; Major János, egyenkint 40 kr; Bánk Kristóf 30 kr; Bodor Károly, Jeszenszky Lajos, Trajtlér János, Tóth Miklós, E., Ságady, Veszelinovics, Horsch Ignác, Zsolnay, Seydl János, Major, Hiffner, névtelen, Király Károly, Petromány községe, Alvány, Márk János József, Bárdossy István, Szabó László, N., Daniel Antal, Méhes József, Pozsonyi Ferencz, Baross Sándor, Lonovich Károly, Dedinszky István, Kövér Tivadar, Navóy Mihály, Laczay János, Tarnay János, Meskó János egyenkint 20 kr; Jeszenszky János 16 kr; Szabó György 11 kr; vári- Szabó István, Fűrész Samu, Gábor Lajos, Kozár Péter, Rauh Károly, Farkas Imre, Voigt János, Soltész-Nagy János, Pakk Lajos, Schlichta József, Kovács Marci, Csörgő Lajos, Kastenszky Adolf, Czentner Károly, N., Fésűs Danno, Vasváry Jenő, Hervey, egyenkint 10 kr. — Együtt 100 for. 47 kr. pengő. — Eddigi összes bevétel: 1136 frt. 16 kr. pengőben — Antal Mihály s. k. társ. pénztárnok.

Budapesti napló. (Jul. 19kén.) A vasut megnyitása ezrekre menő nép előtt történt jul. 15kén délutáni 4 órakor. Ezer meg ezer szem kísérte a felbogarzó Pest és Buda nevű gőzmozgonyokat, míg eltűntek a láthatárról: azonban Váczon az ünnepies utazók gyászos jelenetnek lőnek tanúji, — roppant füst és láng gomolyga t. i. a városnak vasutal szomszéd épületei fölött, mi azokat is, kik talán örvendő kebelletyék e látogatást, elbusították. A fővárosból vonuló vasut első főbb állomásának éppen felvirágozása reményünnepén kelle hamvadni! Itt újra el kellene mondanunk, mit már mult alkalommal elmondánk Magyarországon szegény s tűzoltási rendszeréről, melynek híja főleg a szegény osztályt ostromozza oly rettenetesen: mint itt is történt, hol az ugynevezett Tabánban körülbelül 46 ház lón lángmortalékká, mind gyulékony nádfedél, s hiányzó fecskendő és segély miatt. Maga főbb-nádorunk oda érkezve gyalog sietett az égési helyre ott oltásra buzdítani a csüggedező s rémülteket. Szegény váciak most sirva várják az emberi könyörület segédalomnyit. — Mult esütörtökön alkonyatkor Pesten is tűz volt, hozzá szél is fűt, de titkos körülményeknél fogva szerencsére a lángok meszsze nem harapoztak, s csak egy ház s két istálló hamvadt el. — Azon nap nemzeti színházunkban Nagy I. színműtárából a „Szív és trón” című dráma hozatott színpadra; s jól adatott is, fogadtatott is. — Egy fukarságról közösen ismért lözsér életének megfelelő nyomorult módon mult ki a bud. rudas firdőben, hol két krajezrosba menvén csak azért ült benne két órahoszaszal, hogy e summát egész értékeig uszorásan lemossa, s holtra sújtá a guta. Eleltében mindig sanyaruság megtestesült képe volt, s kitűrt életpályája után csak 300 ezer forintot hagyott hátra, mit még is jutékony cselokra hagyományozott; mindenben szörnyen takarékos volt, csak egy volt miért nagyon sokat áldozott, t. i. pénzét S. bárónál szokta igen csekély kamatra lerakni hogy biztosan alhassék. — Leverőleg hatott ránk az U n g a r által közölt azon hír, hogy Fényes Elek hazánk derék leiró statisticusa gedellől csendlakában elhunyt. De újabb hiteles és örvendetes tudósítás nyomán a közlisseteli férfiú még él s felgyógyulásához biztos reményünk van. — Udv a foglajósoknak! egy fiatal fogorvos módot talált a leghatalmasb fogfájdalmat kioltani a nélkül hogy a szenvedő rész kiirtassék. Ez korszakot alkotand a gyógytudományban, s a feltaláló fogak árán fog Budapestben háziurra lenni, ha ugy van. — Bizonyos napokon a budai várban katonai zenekar szokta mulattatni a kellemes sétányra gyülvő közönséget, és e kis élvezetet igen helyén találjuk, kivált mivel illy alkalmakor díszes hőlgyesereg is szokta meglátogatni az illető helyet; de többszöri felszólítás nyomán, mire legújabb kedves ajkak panasza is ösztönz, nem hagyhatjuk megrovás nélkül azon létkelen kandakálókat, kik a hőlgyeket látósovekkal mint egy ostromolják s a menekvőknek utját is állva üzögetik e piri ó játékok. Mulasson kiki kényelmesen és becsületesen, azonban szerfölött sajnálnók, ha illy illem elleni tények folytatása esetén Buda szép nókoszorúja megszünnék disziteni sétányainkat; mert éppen a vár az, mely legtöbb lelkes és szende háziasságra termett lényt ápol keblében, kiket az erény szent érdekében tisztelni mindenkinek kötelessége. Hasonló illemtelen szemostromokat láthatni tolvakólag némelly látogatottabb szegyházak ajtajainál is! — Az éji csinyeknek igen mulattató példányát adjuk elő olvasóinknak: egy leopoldutzai szobában két fiatal bajtárs alvék az éj esendes óráiban, midőn egy kis ablakzörejre az egyik fölébred s látja mint nyúl be esendes egy kéz a közel köntöshalmaz-felé martalékkért irányoztatva; erre az ifju felkél, gyertyát gyújt s hogy lássa, kivel lesz dolga, ablakhoz megy; a szintölly buszma mint elkésett tolvaj pedig bevárja, míg keze belőlől hatalmas karral megragadatik; erre a künn és bennlevő egyed küzdeni kezdenek, de a tusa elhatározása annál kétesebb, mivel a hosszás segélykiáltásra, mibe a rendőrség, a közel órálló katona, éji őrség, házmester stb. fog-

laltak, csak egy nesz sem viszhangozott; most a lakostárs fölébred s rémülettel kérdi pajtását: „mit csinálsz barátom?” „tolvajt fogtam, jer segítség!” „hah, — válaszolt a rablás minden iszonyképeit felmerülni látó bárgyu ágyfi: lödd agyon, kötözd meg;” de nyughelyéről egy tapot sem mozdult, sőt mélyen behúván fejét a takaró alá kínosan kezdett izzadni, miglen ijedében újra elaludt nagy veszélyt álmodandó. E késkedés miatt a fogolytartó megúván hű fűradozását, ördögnek ajánlotta az éjmadarat s elbocsátá, ki frakkban, fehér kalapban és pongyola lábravalóban tova illant. Másnap az álomvitéz feledékenynek mutatkozott ez éji esemény iránt: de később megvallá, hogy ha egyenkint minden ágyneműjét, sőt magát is lassankint ablak felé hurezolja, ő nem mert volna egyebet tenni bárkatürelennél, Szerencsés tolvaj, szerencsés lakostizmorák, legszerencsétlenebb pesti éji biztostól! — Színi évenket e napokban Alexandre a bécsi karinth. kapu melletti dalszínház első tánczosa, Paulus Maria. stockholmi kir. udv. dalszínház első tánczosnője, és Sárny Fanny honi sylphid gyarapítandják. — Henszmann, hazánk egyik neves régiségbuvára a fiatal, szép juhász né körül forgolódk a budai hegyek közt, s annak környékén intéz ásátásokat az ott volt történeti hajdanából nevezetes Pál szerzetesek kolostorának romjából építészeti ritkaságok kutatása végett. Eddig annyi sikere lón mukálkodásának, hogy az épület alapvonalait már kikerítette s apró emlékszeréket is talált. — Örömmel értesülénk, hogy a testvérházában is annyira ébredt már az ipar iránti rokonszenv, miszerint Kolosvárott is nem sokára „iparegyesület” létesülend s így az eddig csak külön gyárvidékeken tengett iparmunkásság az egész két testvérházára terjesztendő üdvös hatását, miből remélhetjük hogy a magyar is neki övezkedik a jólétet közvetőleg legkönnyebben előmozdító kézművészetnek; úgy tetszett szívünknek a győri iparműkiállítás eredménye is, mely már második évében is hasznos gyümölcsöket termelt. Epen most értesít a Pest. Zeitung, hogy Győr város szabadilétet nyert Pesttel leendő közvetlen forgalma könnyebbítése végett három gőzhajó-épitelésre. Hasonló szabad közlekedési célból van alakulóban Pesten is egy gőzhajó-társulat, melyet valódi megszületésében kétszeresen üdvözlend kiki a közre üdvös verseny miatt. Ez legjobb mód a nyomasztó egyedáruasság megszüntetésére, mely bármi vállalatnál mindig kényes, kedve szerint szokta zsarolni az alá kényyszerülteket, mint nem egy példa bizonyítja majd mindennap. — Ismét egy tankönyv, annál örvendetesb tünevény, mivel azon körben forog, hova jelenleg mindentől legtöbb figyelem fordítottatott; u. m. a mesterségek elméleti terén: Kézműtan elemei az ifjuság számára. Irta Keszler Károly kegy. rendi pap stb. Ara kötve 30 kr. pp. Kapható szerzőnél a budai gr. Sándorházban, Plank elemi isk. tanító urnál, Pesten Jaeger Agoston szónoklattanító urnál. Ezen munkaszerezés valódi kiáltó szükségpótlás e technikai kor- és században s örvendünk a szerzőnek is a szerzetnek is, midőn életszükségű tudománnyal foglalkozik. Bár bővebb, kimerítőbb s az elemek tulhaladó dolgozatot nyerhetnének ez ágban a derék szerzőtül Mennyire fejté meg hasznos feladatát, későbbben Társalkodónk irodalmi kalauza meg fogja ismértetni.

Amerika.

„Dyl” belga hajó, mely mult évben 185 német kivándorlót vive Texasba, néhány nap előtt Antwerpbe érkezett, s legszomorubb tudósítást kapott magával a texasi német nemes gyarmat sorsa felől. Tíz utas, kiket a Dyl visszahozott, erősítik az amerikai lapok állításait az indiánok által elkövetett gyilkolást és pusztítást illetőleg. Továbbá szívrehatólag festik ez emberek a német honfiak sorsát Texasban. Mintán 3200 nemesegyleti kivándorló Galvestonba szállítottatott, innen Matagareába, Texas legposványosb s egészségtelenebb vidékére tétettek át. E vidék még 150 angol mérfölddel van tovább azon ponttól, melyen a kivándorlóknak meg kellett volna telepedniök; az egylet semmi szállító eszközzel nem bír, hogy az embereket a tartomány belsejébe vitesse; s milliók kívántatnak elegendő szekerek s élelemszerzésre, s így ezen szegények mocsárok közepett fekszenek a legborzasztóbb naphőségben, éhség és szomjuságnak martalékul, eledelök, mit nekik az egylet szűken ad, szalonna, tengeri s kávéból áll; italul a gödrökben összegyűlt moecos esővizet használják. 170 személy állítólag már meghalt közülök.

A harezteri tudósítások Matamorásból maj. 24keig terjednek, de semmi újabb eseményt nem említnek. Taylor tábornok seregestül Matamorásban állt, de Monterey felé készült előnyomulni, melyet jul. 15kén remélt elérhetni. Utóbb nevezett hely fővárosa Nueva tartományban, s a Mexico beljébe való bejárást őri a Sierra Madre szorosánál. Közhiedelem volt, hogy a mexicóiak, ha sehol nem, itt bizonyosan határozottan fognak az amerikai sereg benyomulásának ellenállani. Hadi működési biztosításul Taylor tábornok legközebb Camargot akará megszállani, mely Rio Grande mellett Matamorástól fölfelé 250 milenyire fekszik. A főhadsergen kívül még 3000 önkéntesből álló testület s néhány század rendes katonaság működik Mexico ellen. Az egyesült státusok kormánya most már nem titkolja, hogy e háboru hódítási természetű s hogy a fegyvert előbb nem teszi le, mig Mexico északi tartományait az egyesült státusoknak át nem engedi. Akkor az új határvonal Rio Grande torkolatától egész a déli tengerig terjedne, úgy hogy San Francisco kikötő az egyesült státusok birtokába jutna. — Veracruz, Alvarado, Tampico s Matamorás ostrom alatt

létét Connor hajóparancsnok majus 14kén tudatta, s mihelyt a körülmények engedik, valamennyi mexicói kikötőre s folyóra fog az kiterjesztetni. A nemleges hajóknak 14 napi szünet adatott akár teherrel akár a nélküli elvitórlázásra. Bármely hajónak szabad egyébiránt a be s kijárás, csak hogy postán s utazókon kívül egyéb mitsem szállithatnak. — Ujyorkban jun. 15kén hire terjedt, hogy a kormány fontos új tudósításokat kapott Mexicóból, miszerint Paredes indítványt tón, hogy békealkudozók neveztesenek ki, mire azonban maj. 26kán az összegyűlt alkotványzó congressuson letétetett.

Valparaisoból (Chili) mart. 14kéről következők irnak: „Szerencsét kívánhatunk magunknak, hogy a forradalom ijedelmit elkerültük Chiliben. Az öt évi választások alkalmakor nálunk szerfölött élénkül mozgott a politika. (Chili szövetséges köztársaság 1818 óta független nyolcz tartományból áll 700 ezer lélekkel; Sanjago főváros 60 ezer lakossal bír; a chili congressus által 1831 aug. 14kén elfogadott alkotványreform egyik pontja szerint az elnök minden ötödik évben ufolag választatik. Hasonló módon ujjtatnak aztán tanácsosok, követek s helyhatósági tisztviselők is. A köztársaság mostani elnöke, Bulnes tábornok 1841. sept. 18kán választatott.) Több hónap óta kénytelennek látta magát a kormány a jelentkező forrongásnak, néhány a státusra veszélyes véleményeket hintegető egyed elfogatásával véget vetni. Utolsó szombaton (mart. 7.) a forrongás nyílt lázadássá fajult; késő éjjel fogdostattak el santjagói hatóságok mintegy husz személyt, összeesküvés levén felfödözve, melyben állítólag a tekintélyes s előkelő Vicunia család három tagja részes. (A mozgalom tuldemokratái; a kormányt akarták megbuktatni.) Midőn az összeesküettek elfogatásának hire elterjedt, a köznép csoportokban vonult fel az utcázakon, lázadási kiáltásokat hallatva az elnök s alkotvány ellen. Rendőrség és katonaságnak kellett közbejárulni. Mindazáltal szerencsére vérmékkül folyt le a demonstratio; a pörnépet széllyelverték, 200 zenedülő lón befogva. Ezzel véget ért a forradalom. A végrehajtó hatalom végzeményt bocsátott ki, miszerint Santiago, mart Skáról számítva, 85 napig ostromállapotban van s haditörvény állittatik fel. És a nyugalom ismét helyreállott. Többen az elfogattak közül Santiagóból Valparaisoba vitettek s hallomásszerint egy az itteni kikötőben horgonyzó fregatón őriztetnek. Mi történt legyen a többi összeesküvővel, még nem tudatik.

Junius 2káiig terjedő veracruzai tudósítások szerint az egész mexicói republicában nagy elégtelenség mutatkozott. A mexicóiak az amerikaiakkal váltott különféle ütközetekben 3000 embert veszettek. Számos katona beteges és sebesülten feküdt kórházban; Veracruzban is, a tulságos nagy forróságnál, veszélyes nyavalyák uralkodtak, főleg pedig a vérhas harapozott el. A közvélemény mindinkább szövetséges korm. és Santa Ana visszahivatása mellett nyilatkozott; s valóban a gőzös elindulása előtt hire szállongott Veracruzban, miszerint Xaliscoban Santa Ana részire forrongás ütven ki, ehhez Tampico, Sojaca s más kerületek is csatlakoztanak. Egy a Times által közölt mexicói levélben következőket olvashatni: „valamennyi mexicói kikötőt az atlanti tengeren amerikai hajóhad szállott meg; minden pillanatban várják, hogy a St Juan de Ulloa erősséget is meg fogják támadni. Az ország mindinkább s mélyebre sülyed a fejtelenségbe. Az új congressus követőinek fele össze van gyülekezve s Bustamente tábornokot választá elnökül. —

Washingtonban legújabb esemény volt Scott és Gaynes tábornokok kettős kegyelemvesztése; első azért, mert kellenél kevésb harcuzbugalmat mutatott s a neki ajánlott főparancsnokságot elvállalni vonakodott, mitől jelenleg csakugyan egészen el is esett; utóbbi pedig, mivel, mint multévi augusztusban igen sok harcuzbugóság jeleit adá s szükséges felhatalmazás nélkül önkénteseket hívott hadiszolgálatra. Gaines tábornok felelősségre hivatott Washingtonban.

Az egyesült státusi képviselőházban Dowell határozatot indítványozott az Oregon-szerződés ellen, de az 156 szóval 36 ellen megbukott. Az elnök egy külön jelentés által, a mexicói háboru végett, hitelt kért 12 millió dollárnyi költségfedezésre, mi vagy kölcsön vagy kincstárjegyek kibocsátásával eszközzendő lenne.

Portugália.

Jun. 25kei madridi hírek szerint 19kén Lissabonban egy ugynevezett békenyilatkozvány jelent meg. Bizonyos számú „hazafiak” Palmella herczeg palotája felé vonultak, fenyegető lárával a nemzetőrség tüstinti visszszállittatását kívánván. Das Antas tábornok e pillanatban kijelenté, miszerint e kérelemnek eleget fognak tenni s már következő nap jelent meg a hivatalos korm.ánylapban egy czikk, melyben Loulé marquis a halasztás miatt mentegetőzik, s igéri, hogy a nemzetőrségi rendezést illető szabály hala-

déktalanul közzé fog tétetni. — Az uralkodó terhes viszonyok között donna Maria da Gloria királynő mindinkább közeledik lebetegüléséhez. Már is intézkedett, hogy gátoltatása ideje alatt férje álljon a státusügyek élire.

Lisszabonban ismét az 1837. d. martiusi események korszakát éljük; minden vásár's ünnepeken van forradalmi mozgalom. A seregnek parancs adatott, hogy a dolgokat nyugalmasan nézze's közbe ne lépjen. Urnapján nem tartott egyházi járdalat; mert féltek a néposportulástól, még is néhány mantaresi „hazafi“ rendbontásra vetemült. Das Antas gr. a zendülést lecsillapítani ugyan iparkodott, de rá sem hederítettek, sőt inkább köveket dobáltak utána's minthogy ezt hajlongásokkal viszonzá, gunyképen hajlongó tábornoknak nevezték őt el. Utóbbi időben falragaszlványok valának olvashatók legheves kitérésekkel a királynő ellen: hogy t. i. nem akarja a nép kívánatait teljesíteni, hogy minisztereinek ellenszegül'st. A pénzszükség legfelsőbb fokát érte; a kormányának nincs semmi segédforrása's nem tudja honnan födözze a' szükségeket. A helyzet valóban nem lehet szomorubb és sulyosabb. A kormány ingadoz, vonakodik, akar is nem is. — A' madridi Popular szerint a' miguelista csoportok nagyon megsaporodtak és számos helység dona Maria da Gloria ellen fölkelt. A' trónt tehát két szélső párt fenyegeti. Ugyane' lap szerint Muzon v. áreósséget mintegy 7000 főnyi miguelista megtámadván, hatalmába ejtette.

Spanyolország.

Azon tiszteletteljes fogadtatásból, melyben don Henrique infans a' francia udvarnál részesült, következtetni akarják, hogy Franciaország politikája e' herceget illetőleg igen megváltozott. A' herceg eszélyes's vigyázatos önviselete, önmegtagadása's föltétlen hódolása a' királynő parancsairánt kétségkívül nagy befolyással voltak e' fordulatra. Általán véve a' Spanyol- és Franciaország közti viszony köteleke tágulni látszik, míg Spanyolország és Anglia közt mindinkább erősül. Madridban beszélnek, miszerint Isturiz miniszterelnök's társai levelet kaptak don Henrique infanstól, melyben ez eljárásuk miatt keserűn panaszkodik.

Anglia.

Russell lord jul. 3kán délelőtt több whig pártbeli nevezetességet fogadott magánál, 3 órakor ment ő lordsága a' királynőhez tanácskozányra, mely 1 egész óraig tartott. Innen Palmerston lordhoz ment értekezni. A' norfolki hercegnél is volt látogatolag; mondják a' herceg fölővász-mesterséget vállaland, mivel a' bedfordi's devonshirei hercegek, noha egyébiránt kijelentették, hogy a' kormány számot tarthat reájok a' felsőházban, udvari hivatalt elvállalni vonakodtanak.

Jul. 6kán délután a' királynő udvarkört tartott Buckinghampalotában's aztán titkos tanácsot, melyben Peel's volt miniszterársai kihallgattatták's hivatalpecséteiket átadák. Erre Russel lord's tárczáshívei fölesküvének's kézsókra lönek ő felségéhez bocsátva. Tanácsülés multával Sidi Ahmedet, a' tunisi bey rendkívüli követét Palmerston lord külügyi státustitkár mutatá be a' királynőnek. Ibrahim pasa meghívást nyert egy nagy udvari ünnepélyre, mely julius 8dikán a' Buckinghampalotában vala tartandó. Jul. 6kai felsőházi ülésben a' pártok helyet változtattak; az eddigi ministerek az ellenzéki, — Lansdowne, Minto, Clarendon, Aukland és Clarendon a' miniszteri padokon. Richmond hg, ki eddigelő a' keresztpadokon ült, most az ellenzéki oldalon foglalt helyet, épen szemközt a' miniszterekkel.

kel. Vidám élénkséget támasztott, midőn Brougham lord Lyndhurst lord és Stanley közt foglala helyet. A' ház rövid, ügyenküli ülés után eloszlott. Lansdowne lord kijelenté, miszerint a' tárgyalandó ügyek halmaza nem engedvén tovább elhalasztást, a' ház ismét jul Skán ülend őssze. — Al-sóházban érdekelten volt a' tárgyalás. — A' választási elő-készületeket London város már megkezdé, melyek reményt gerjesztenek, hogy Russell lord minden ellenzék nélkül ujra meg fog választatni. Részen van a' nagykereskedőség, bankárok'st. többsége. — Palmerston lord hivatalába viszsza léptét azzal ünneplé meg, hogy jul. 3kán este a' reform-clubbban Ibrahim tiszteletré lakomát adott's nem hazudtolhatták meg jobban az 1840ki megfontolatlan politikát, mint az által, hogy Napier Károly's Palmerston lord Ibrahim pasát megvendéglék's Mehmed Ali egészségre áldomást ittak. Napier Károly admirál, ki mint lakomaelnök Ibrahim pasa egészségre ivott, az 1841ki szíriai hadjárásra vonatkozólag megjegyzé, miszerint „akkor Ibrahim pasa ugyan igazságtalan politikát kénytelen volt képviselni; de ő csak fensőbb parancsok végrehajtója volt's mint ilyen leg-bámulatosb személyes vitéséget tanusított's általános elismerést és nagy hirt szerze magának. Ibrahim azonban nem egyedül katona, hanem ő a' földmivelés előmozdítója is's ebben mutatkozik derék apja — „a' kelet e' nagy reformátora“ méltó fiaként. Többi közt dicsérte Mehmed Aliban, hogy még akkor is, midőn Anglia háborút viselt ellene, az angol-keletindiai szárazföldi postát híven őtalmazta és szolgálta ki, soha még egy levelet sem törötvén fel. (Tetszés. Egy szótat: „nincs Graham Egyiptusban.“ Emlékezzünk csak a' Mazziniféle eseményekre Angliában.) Hasonló értelemben szölt Palmerston lord is, ki Mehmed Ali egészségre emelt poharat. „Annál örömebb iszom —ugymond — ez áldomást, minthogy néhány év előtt mint közönyű a' kabinetnek, melyhez tartoztam, kötelességemnek éreztem oly politikát követni, mely meghasonlásra vezetett Mehmed Ali's Anglia közt. De Anglia amaz eljárás- ra csak végső kénytelenségből határozta el magát — a' béke- 's politikai egyensúly-fentartás végett.“ Ibrahim pasa, kit főleg a' karzaton ülő hölgyek barátságosan üdvözölének, mindkét áldomásért köszönetet mondott, mit tolmá-csa megmagyarázott. Végre Shiel is szónoklati virágokat áldozott a' koszorunak, melyet Anglia kereskedelmi hálája a' két török főre tűzött, Mehmed Alit „a' gyümölcsötető Nilus szövetségese“ nevezvén.

Törökország.

Mehmed Ali aegyptusi alkirályt Konstinápolyba hit-ta meg a' szultán látogatásra. De mi lehet utjának célja? Ez még titok, mintán a' törökök kormányzasi elvöknél fogva minden létesített szándéklott fontos dolgot egész a' hirtelen bekövetkező létesülés perzenetéig titokban tartanak. A' mit azonban okosan gyaníthatni, mintegy következő: Egy-ke a' török birodalom műveltségi haladását hátráltató leg-főbb akadályoknak mindenesetre a' nagyszámú, befolyással teljes's fanaticus papszálly. Az ulemák azok, kik minden hatalmokban álló móddal minden haladás és újításnak foly-vást ellenszegültek. A' nélkül hogy ezek hatalmát megsemmisítsék, semmi jót remélteni, sem jó iskolákat felállít-tani, sem az oly sokszor ígért, de még sehol nem létesített általános alattvalói polgár- és jog- egyenlőséget, vagy más nevezetesh reformot életbe hozni nem lehet. És ezen ulemák főleg azért oly nagy befolyásuak, mertigen dus, jobbára

földbirtokban álló alapítványok következtiben a' kormány-tól némi tekintetben egészen függetlenek's önállók. Állító-lag már Mahmud szultánnak volt terve a' jancsárok eltör-lése után az ulemák hatalmát is megtörni; de mielőtt e' nagy feladatba kezdetett volna, megelőzte őt a' halál's miként sokan még most is gyanítják, nem csekély eszközésével a-zoknak, kiket láb alól eltenni szándékozott. Annyi bizonyos, hogy e' fanaticus viszsza hatásu párt, fejét Mahmud ha-lála után ismét emelni kezdé's azóta minden reformnak ma-kacsul's többnyire sikerrel szegül ellen. Mostan tehát Abdul Medzsid szultán elhatározá az atya által megkezdett tervet valószínű's ezen konok ellenzéki bástyát aláásni — szük-ség esetében pedig erőszakkal is romba dönteni. De ehhez az ősz Mehmed Ali tekintélye tartatik szükségesnek. Ő a' tör-rököknél általán véve's a' fanaticus pártnál is nagy tisztelet-ben áll's így azt gondolják, jelenléte's jóvátágyása jó lesz ezen tervezett csapásnak, a' netalán lázadásban jövendő ke-délyek lecsillapítására's félhető erőszakos ellenszegülésnek annál biztosabb fékezhetésére. Ez állítatik okaul Mehmed Ali utjának's bir e' dolog némi valószínűséggel. De vajjon aztán az ulemák megsemmisítéséhez költött reményei egy gyorsabban haladandó polgárosításnak valósággal meg fognak é testesülni is? az már más kérdés. Némi tulság van e' reményekben. Néhány akadály — például a' makacs pap-oszálly elméllőztetése műveltséget még nem teremt's egy-két más reform sem idézi azt még elő. Valamely népmivelt-ség kifejlődése lényegesen két főszepontról függ t. i. a' nép vallása és státusz szerkezetéről. Kérdés tehát mindenek előtt: vajjon az iszlám már önmagában, belső lényegénél fog-va, idézhet é oly gazdag és sokoldalú kifejlődést elő, mint az például a' kereszténység földén sikerült? Az iszlám gyümö-lése után itélve, nem kell e' kérdésre felelni. De tán elég csak a' kereszténységben felvirágozott műveltséget a' török földre átültetni? Ezen működés bizonyon nem fogna sikerülni, mert egyik nép természete nem olyan mint a' má-sik's mig beteges valaki, nincs olyasmire szájize, mit kö-lönben megkiván. Másik főpont, mellyen valamely nép fej-lődése alapszik, a' státus- elrendezés, alkotvány, törvények, igazságszolgálatás, közigazgatás'st. Bizonyos, hogy e' részben roppant reformok volnának szükségesek.

De ezek már azért is oly nehezen valósíthatók, mert az ozmán státusz szerkezet a' státusvallással legszorosh ösz-szekötötésben áll. Minden egyéb reformnak ellenálló nagy akadályok: a' majd egész török hivatalserenek tudatlan-sága's romlottsága, rosz iskolák és a' soknejség. Harma-dik akadály — majd legnagyobb valamennyi között: a' sok-nejséggel öszszekötött nélfajulás's lealacsonyítás. Muzul-man szemében a' nő alacsony fokon áll; csak élví műserül tekinti az őt's csak olyan tárgyat, mit pénzen vehet mint bármely egyéb árut. A' lealacsonyítás természetesen er-kölcstelenítőleg hat a' nők jellemére. S miként lehessen az-tán a' hárem örökös civakodásai közt, 's urának zsarnok önkénye alatt nyögő's erkölcsileg elvadult nő jó anyja's ne-velője gyermekeinek, mellyek — még a' fiugyermekek is 10, 12 évig — a' háremben neveltetnek? Világos hogy ez lehetlen's így tartózkodás nélkül állíthatni: mig ezen nöle-alacsonyítás's erkölcstelenítő soknejség tart's nem más, erkölcsibb családélet alakul a' mozlím lakában, addig kelet-en minden egyéb reformgyekezet hiu's gyümölcstelen lesz. Mert csak a' fiatal fa hajtható's ki a' törökökt polgáro-sítani akarja, kezdje a' háremnél.

57ik szám.

Pályázati hírdetvény.

Ő császári's apostoli királyi Felsége f. é. január 31ről kelt legfelsőbb határozatánál fogva legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy Erdélyben a' kolosvári lyeum-nál egy új tanszék állíttassék fel, mellyből az általános, vala-mint a' római katól. és protestansoknál divatban levő honi egyházi jogtudomány is — elő-adandók lesznek; — ezen tanszékre nézve, mellyhez 700 p. ft fizetés jár — a' pályázati határidő ezen tudományos egyetemnél is f. évi october 8ra tűzött ki, mellyben a' pá-lyázási kérdések deák nyelven lesznek kidolgozandók, mindazáltal a' magyar nyelvnek tökéletes tudása kívántatik. — Kelt Pesten 1846ki július 4én. V a r g a y K á r o l y egye-temi k. tanácsjegyző. 3—3

Hírdetvény.

Az ungvári kir. kamrai uradalom ré-széről Lyutta kamr. helység közelében egy üveggyár felállítása, 's tizenkét éven át-tali használatának joga, mellynek nagyszor-ú üzletre megkivántató anyaglat is elég-séges mennyiségben helyben találtató, f. évi augusztus 31kén Ungvárott tartandó nyil-ványos árverésnek a' nmlgu magy. kir. udv. kamra jóvátágyásának fentartása mellett ki fog tétetni.

A' vállalkozni szándékozők ennél fog-va száz p. ftnyi bántpénzzel, nemkülönbén az igérendő egyévi haszonhérteli öszveg-gel feléő — statuspapirban is nyujthatando

— biztosítékkal ellátva az említett árverés-rei megjelenésre ezennel felszólíttatnak.

Egyébiránt írásbeli ajánlatok is elfo-gadtatnak, mellyek e' felirással: „Ajánlat az ungvári üveggyár felállítási árverésre“ a' nmlgu magyar kir. udv. kamrai elnök-séghez folyó évi auguszt 15ig, az ungvári kir. kamrai föltisztésnél pedig az árverés napjáig lepecsételve benyujthatandók.

A' szerződési feltételekről Budán a' magyar kir. udv. kamra számvevő-hivatalá-nál, vagy az ungvári k. kamrai föltisztési irodában értesülhetni, valamint az üveggyár felállítására kihatáttott helytértség is a' helyszínen megtekinthető. 1—3

É R T E S Í T Ő.

1846.

Földhívás. Egy magyar úri házhoz, két gyermek számára, egy magyar nyelvű tanban tökéletesen jártas „oktató“ kívántatván, mindazok kik e' ne-mű alkalmazást ohajtanak, ezennel földhivatnak: hogy magukat a' hidépitési hivatalban f. Tasner Antal urnál jelentsék; — szívesen fogadtatnék egyébiránt, ha azon egyén a' magyar nyelven kívül egyszersmind a' zenében is, vagy rajzolásban oktatást fogna ad-hatni. — 1—3

Eladó birókák.

A' diósgyőri k. kincstári uradalom ré-széről közhírré tétetik: hogy a' Mohy pusztán létező uradalmi juh-majorbán 106 da-rab kos, 205 darab anya-juh, 80 dar. 2 esz-

tendős jerke, 170 ürű mind finomított szőrű f. évi auguszt 18kán Mohyn tartandó ár-ve-rés után a' többet igéőnek készpénzért el fog adatni. — D.-Győr, május 20kán 1846. 1—3

Letartóztató-levél. Patke Eduárd nevezetű óras legény kikérvén maga vándorkönyvét a' maros-vásárhelyi rendőrségtől, miután 60pengő forintot bizonyos úrtól szép szín alatt kiesalt és felvett volna, a' pénzzel tovább állott. — A' nevezeit Szász királysághól Döbelen nevű helységből származott kisdéd termetű, szőke ábrázatu és hajú. Kéretnek minden tiszti, törvényhatóságok, hogyha Patke Eduárd magát mutatná, tartóztassák le's erről tudósítsák hiva'losan a' m. vásárhelyi Rendőrséget. Kelt M. Vászár-helyt 1846 június 21kén Lázár János, rendőrigazgató. 3—3

Evok eladása. Több kettős, és négyes fogatu kocsiló, Peston a' Sip-utezában, 365. szám alatt szabad kézből eladó. 2—2

Dunavizállás július 15én: 8' 4" 0" az 0 fölött.